

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryfttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 567

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 24. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, január 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Megalakult a választójogi bizottság.
Az elegáns koldusok.
A püspök nem enged.
A kormány és a politikai sztrájk.
Sikkasztó aradmegyei jegyző.
Öngyilkos aradi orvosnővendék.
Zsaroló vizsgálati foglyok.
A francia katona.
A szultán a forradalom pártján.
Tarkaságok.

A feldöntött béke.

Arad, január 24.

Történelmi színmű, vagy, legyünk modernek: mozgófényképfelvétel számára nagyon hatásos lendületes anyagot nyújtott mindaz, ami tegnap Konstantinápolyban történt. A mialatt a magas diván, az elpetyhült öregek a kapitulációról, Drinápoly átadásáról tanácskoznak, a palota elé lovagol pej lován Enver bey, a nemzeti hős. (Egyik újabb távirat szerint automobilon robogott, ez annál érdekesebb, mint reformált külsősége a forradalmaknak.) Betoppan kíséretével a tanácskozás közepébe; egy pillanat alatt aláírta a reszkető kezű, öreg Kiamil pasával a lemondó levelet; a másik pillanatban az a szultánnál van; a harmadik pillanatban a szultán az új törökök pártjára csap és Mahmud Sefket basát nevezi ki nagyvezérre; közben Nazim pasa hadügyminisztert lelövik; a török főváros népét a szofták az extázisba tüzelik és ebben a hangulatban ki mondják, hogy a háborút folytatják...

A forradalmak mindig megnyerőek és az, a mi Konstantinápolyban történt, a hevílékeny lelkeket könnyen csábítja tapsra,

rokonszenvre. A szárazabb, számítással gondolkodó emberek azonban azt mondhatják rá: ha az új törökök, (a kiknek pártja tudvalevően tulnyomóan a hadsereg tisztjeiből áll) olyan vitézek lennének a hadtérén, mint odahaza a forradalmakban, akkor a Balkán szövetségesek bizonyára nem nyomulhattak volna előre Csataldzsáig, és akkor talán Tripoliszt se veszítette volna el a félhold. Az új törökök már rendeztek egyszer forradalmat, amely akkor annál inkább rászolgált a világ elismerésére, mert alkotmányos formákat és szellemet akart a keleti országba vinni. A háború kudarcai azonban beigazolták, hogy ez a forradalom, ha jó szándéku is volt, nem erősítette meg az országot. Azzal, hogy a politika a hadseregbe jutott és azt döntővé tette, megromlott a katonai fegyelem, megbizhatatlan lett a fegyveres erő. És az új törökök mozgalmá állandóvá tette a leghevesebb ellentéteket az országban, a melyek annyira engesztelhetetlenek voltak egymással szemben, hogy mialatt Törökország a harctérén vereségeit szenvedte, az országban akkor is belső forrongásokat kellett elfojtani.

Ez teszi kevés értékűvé, sőt az adott helyzetben károsná a török forradalmat. Mert azon a lobogó elhatározáson kívül, hogy „nem adjuk meg magunkat!” az új törökök se tudnak módot a háború folytatására. Törökország pénzügyei teljesen kimerültek. Hitelezői, akár a fizetéseketlen kereskedő eseténél, most ülnek össze Berlinben tanácskozásra, hogy megbeszéljék a tennivalójukat a török államkincstár abbéli tüzenetével, hogy az államadósság kamatait nem tudja fizetni. Ha van is Csa-

taldzsánál kétszázezer ember, harcra vágyón, csatára türelmetlenül: anyagi eszközök nélkül azzal se lehet sikeres háborút folytatni. Hiszen az eddigi veszteségek egy részét is arra magyarázták, hogy a rosszul élelmezett, rosszul ruházott és fölszerelt csapatok sokszor az első rohamra megszaladtak. Mi teszi valószínűbbé, hogy ezután másként lesz?

Igaz, hogy a szövetségesek is kimerültek, az anyagiakban szintén nem dúsulnak, de a fegyverszünet alatt ezeknek anynyiban mégis javult a helyzetük, hogy valamennyien egy pontra szögezhetik megmaradt erőiket. Az ifjú-törökök nem is annyira magukban biznak, mint abban, hogy a nagyhatalmak fölötté és miatta összevesznek és az európai konfliktusban ő épen marad, vagy pedig nem veszít többet el, mint a mennyit már elveszített és semmiesetre se Drinápolyt.

Ez alighanem gyöngé remény. A nagyhatalmak, a gazdasági körök erélyes állásfoglalására és komoly érdekeit szemügyre véve, most félretettek minden ellentétet és egységesen léptek föl azért, hogy a háborúnak vége legyen. Ez a legelső érdek, és a míg ez be nem következik, a hatalmak előreláthatóan fölfüggesztik aspirációikat, terveiket, diplomáciai kanapé-pöreiket és a nemzeti ellentéteket.

A háborúnak azonban egyelőre nem lesz vége. A Balkán szövetségesek kénytelenek fölmondani a fegyverszünetet, és a forradalmároknak a könnyű diadalok színhelyéről, a török fővárosból le kell vonulniok a csatátérre. A világ pedig, amely már fölujjongott a biztos békére, most kénytelen megvárni, hogy kiknek az igaza

Az ezred-kadétiskola.

Irta: Móricz Pál.

A Habsburgok nem hiába szomszédoskodtak századévekig a törökkel, némelyeket eltanultak a török szomszédától. Például megtanulták, hogy a népek fiaiból miként kell vak eszközöket, janicsárokat nevelni a népek leigázására. A török rablott keresztény gyermekekből nevelte a prófétá ezen virágos kertjét. Ezen a zöld selyem zászló árnyéka alatt sudárodott, a dervisek fanatikus tanításától és mákonyától megbódult janicsárság legádázabbul üldözte és pusztította saját véreit. A régibb Habsburg-ármádia káplárbotos vezetői épen így neveltek janicsárokat. A sárga fekete zászló vad janicsárjait az ugynevezett ezred-kadétiskolákban neveltek. Amilyen területen, amilyen nyelvű nép között feküdt az ezredtörzs, onnét ragadták magukhoz a kis janicsárcsemetéket. A katonai szülők leszármazottjain kívül, árva, sőt törvénytelen fiukból egészítették ki az anyagot. Természetesen fizetéssel növekedőket is felvettek az ezredkadétiskolába, leginkább jobbmodu városi polgároknak és nemeseknek tanulni nem szerető, makacs fiait, akik a rendet és a német nyelvet tanulták meg eme szigorú intézetben néhány év alatt. Azonban az igazi janicsári anyagot a katonaszülők leszármazottjai, katonaságot viselt egyének és a törvénytelen, a „koca” gyerekek képezték,

akik egészen zsenge kis korukban kerültek be az ezred kadétiskolába. Itt a janicsár szerzetházak derviseit subickos bajszu, megcsontosodott, vén kaszárnyaaltisztek helyettesítették. A császár volt a földi istenök. A katonai fegyelem és a zászló iránti büség kiölt a lelkekből minden más jobb érzést. Ezeknek az iskolázásából, ezeknek a neveléséből megérthető, hogy a régibb Habsburg-ármádiában miként vadulhattak el annyira a tisztek is, amilyen például szintén a „kocagyerek” braszai hiéna Haynau volt. Mert ezekben az ezred kadétiskolákban a katonai oktatásokon kívül soha szó nem fordult a polgári erkölcsök, a haza szeretete, a nemzeti történelem példái felől. Többé még csak magyarl sem volt szabad beszélni a sárga-fekete zászló janicsári növendékijának, aki midőn tizenhét éves korában a zászló alá feleltűdött, a sorhadba ki kikerült kész, vak, gépies eszköze, sőt fanatikus bálványozója volt minden császári önkénynek.

1848 ig Szegeden is volt ilyen janicsár iskola. A 62-ik gyalogezrednek, a Wacquant báró — Wacwand? — ezrednek volt a kadétiskolája. Egy tiszt volt az iskola parancsnoka. Tanítókul öreg őrmesterek voltak beosztva a parancsnok ur mellé. A gyakorlati kiképzést és felügyeletet altisztek végezték. Még külön katonai szakács, suzter, snájder egészítették ki az érdemes előjáróságot. Ráadásul négy kivénhedt öreg bakancs is szerezelt az ezred kadétiskolában. Ezek a

fehér invalidusok voltak az ezred-kadétek „dadái.” Vízet ezek hordtak, szobát ezek tisztítottak a — kadétoznak.

Öt osztályból állott az ezred-kadétiskola. Éjjel a nappal zárva volt az iskola kapuja. Az őrszolgálatot az ötödik osztály növendékei végezték és a kadét kapusnak a nyakába akasztva lógott a nagy kapukules, azonban még a „kosztosok”, az évi háromszáz bankóforintos városbeli urfiak iritkán, külön parancsnoki engedéllyel mehetek csak ki a városba, szüleikhez. Tilos volt a magyar beszélgetés, mindent németül tanultak, egymás közt is németül kellett beszélgetniök. Az örökös tanulás és gyakorlatozások lekötötték a kis süldőkadétot. Nagyon figyeltek a példás tisztaságra. Durva, de tiszta viszonyból volt a fehérneműjök. Extra ruhát, extra bakancsot a „kosztos” urfiak sem viselhettek. Nyári fehér „küllőket”, fehér „pantallójokat” vitorlavászonból szabták mindenkinek. És minden szombaton következett a nagy mosás. Az udvaron nagy kádokban állott a víz. Ilyenkor mindenik kis kadét maga volt köteles kimosni, megszáritani, kimángorolni a ruháját. A szent vasárnapon olyan hegyes begyesek voltak a kerges fehér vászonruhában, mint a tubugalamb.

Még furcsább és érdekesebb volt a téli, a parádés öltönyük. Alig képzelhető el, hogy az idomtalan csöbörnyi nagy csákó alatt, mint lapult, mint komolykodott egyik-másik kerek zsemlye gyereke. A csákónak a te-

bizonyosodik be: az ifjútörökök, akik Drinápoly miatt újra folytatják a háborút, vagy az öreg Kiamil pasáé, aki a háború folytatásának minden eszközeiből lefosztva, céltalannak tartotta a további emberpócskolást. A balkáni háborúnak mindenestre új halottja van: a hadügyminiszter, akit török fegyverek öltek meg. Az ember azt mondhatná rá, amit az Ember tragédiájában Danton mond egy öngyilkossá lett francia önkéntesre: „Kár érte, egy ellenes golyót megérdemelt volna”.

Megalakult a választójogi bizottság.

— A képviselőház ülése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 24.

A képviselőház ma is az ellenzék távollétében tartott ülést, melynek napirendjén csak bizottsági tagválasztások szerepeltek. Az ülésben nagy ovációban részesítették Serényi Béla gróf földművelésügyi minisztert, aki betegsége óta ma először jelent meg a Házban.

Tisza István gróf az ülés elején fölolvastatta az összeférhetetlenségi bizottság ítéletét Cserny Károly képviselő összeférhetlenségi ügyéről. Az összeférhetlenségi bizottság úgy határozott, hogy Csernynek nyolc nap alatt le kell mondania vagy képviselői mandátumáról, vagy a bosnyák országos bank igazgatósági tagságáról.

E bejelentés után harmadik olvasásban is megszavazták a tegnapi elfogadott törvényjavaslatokat. Majd megválasztották a választójogi bizottságba a következő képviselőket:

Antal Géza, Blánár Béla, Bujanovich Gyula, Csokán János, Csáky Gusztáv gróf, Desbordes Ernő, Erdély Sándor, Ghillány Imre báró, Haller József gróf, Huszár Károly, Issekutz Győző, Kabós Ferenc, Kállay Tamás, Kende Péter, Héderváry Károly gróf, Kostyal Miklós, Krolopp Hugó, Latinovits Pál, Lázár István gróf, Martonffy Márton, Mayer Ödön, Melczér Vilmos, Nagy Ferenc, Németh Károly, Niamasny Mihály, Rakovszky Iván, Rónay Jenő, Rudnay Béla, Sándor János, Schuller Rezső, Sipeky Sándor, Szabó János, Szász Károly, Szentiványi Gyula, Szulyovszky Gusztáv, Tallian Béla báró, Telegdy József, Telleszky Kristóf, Vadász Lipót és Varga Gábort.

A mentelmi bizottságba beválasztották Szász Pált, a zárószámadási bizottságba pedig Cserny Károlyt és Rosenberg Ignácot.

A szavazásban összesen 149 képviselő vett részt.

Elnök fölhitte a bizottság tagjait, hogy megalakulás végett gyűljenek össze az első számú bizottsági teremben. Javaslata ezután a Ház elhatározta, hogy mindaddig, míg a bizottságok el nem készülnek az eléjük utalt törvényjavaslatok tárgyalásával, elnapolja üléseit és főlhatalmazza az elnököt, hogy annak idején a szükséghez képest intézkedjék a Ház összehívása iránt.

Az ülés ezzel tizenkét órakor véget ért.

A Ház ülése után nyomban megalakult a választójogi bizottság. A jegyzői szobában gyűltek össze a bizottság tagjai. Elnökké kézfelemeléssel és nagy lelkesedéssel Khuen Héderváry Károly grótot választották meg. Helyettes elnök Sándor János lett. Előadó: Németh Károly, helyettese Rakovszky Iván. A választójogi bizottság elnöke, Khuen Héderváry Károly gróf így nyilatkozott az ülés után a folyosón: *Február hatodikán tartja az első ülést a választójogi bizottság. Nagy körültekintéssel és alaposan fogjuk tárgyalni a javaslatot és így előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani a munkánk. Hogy meddig, hány hétig, arról nem tudnék most számot adni.*

Az elegáns koldusok.

— Előkelő szállodákban pumpoló házaspár. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, január 24.

Faulhaber dr., a jízsevárosi járásbírószág vezetője előtt ma egy rendkívül elegánsan öltözködött házaspár jelent meg erős rendőri fedezettel. Koldulás és tilos visszatérés miatt vonták őket a bíró felelősségre és mindkettőjüket rendkívül szigorúan el is ítélte. Azonban a kalandos házaspár bűnlajstroma még nem telt be azzal, ami miatt Bécsben kerülnek fogságba. Ha büntetésüket az osztrák császárvárosban kitöltötték, Berlinbe szállítják őket, hogy ott is felelősségre vonhassák.

Néhány nap előtt történt, hogy az itteni Bristol szálloda igazgatója a Hotel halljában állandóan tartózkodó és inkább diplomata, mint rendőrségi funkcionáriusi külsejű detektivnek bizalmasan sugott néhány szót, mire ez diszkrétan az olvasóterem bejáratját eltakaró perzsaszőnyeg mögé vonult és figyelte a teremben történőket. Azt látta, hogy bent egy rendkívül elegánsan öltözködött fiatal asszony egy amerikai urral intim beszélgetésben van és hogy a beszélőket egyik ablakmélyedésből egy ugyancsak rendkívül elegánsan öltözt, művész külsejű úriember figyeli. Mikor néhány perc múlva a beszélgetés megszakadt, az amerikai ur

elhagyta az olvasótermet, a detektiv feltűnés nélkül letartóztatta az urinőt és előállította a belvárosi rendőrkapitányságra. Csakhamar ott volt a művész külső ur is. Nem volt nehéz megállapítani személyazonosságukat, mert a bécsi rendőrség jól ismeri Trevisi Antalt és nejét, akik, noha Ausztria területéről előkelő emberek ellen elkövetett csalások miatt örökre ki vannak tiltva, elég merészek voltak és visszatértek Bécsbe és egyik legelőkelőbb szállodában akartak operálni. Veszükre tették, mert a szálloda portása, aki két évvel ezelőtt még a bécsi rendőrség szolgálatában, különösen politikai természetű bízalmassabb feladatokat végzett, megismerte őket és sejtette, hogy Trevisiné a szálloda olvasótermében az amerikai megpumpolására készül.

A rendőri eljárás folyamán a berlini rendőrigazgatóságot is megkeresték, mert össze akartak állítani a fiatal házaspár teljes bűnlajstromát. Berlinből az a válasz érkezett, hogy Németországban is ismerik őket, mint olyan csalókat, akik különösen szállodai vendégek pumpolásából élnek. Különös trükköt használnak arra, hogy nagyobb összegeket csalhassanak ki. A múlt év december 15-én, mint megállapították, Trevisiné megjelent férjével Lipcsében egy előkelő szállodai vendéglőben és ott sirva elmondta, hogy a férje után jött, mert az Bécsből egy nővel megszökött, de nem tudja Lipcsében megtalálni. Trevisi, aki mint teljesen idegen viselkedett a feleségével szemben, arra kérte a vendégeket, hogy segítsenek a teljesen pénztelenül álló asszonyon és tegyék lehetővé, hogy visszautazzon Bécsbe. A vendégek nyomban gyűjtést rendeztek a disztigált külsejű hölgynek és Trevisi nyitotta meg a gyűjtést tíz márkával. Hasonló módon követtek el csalásokat a berlini rendőrség jelentése szerint más városokban is.

Az asszony ma azzal védekezett a bíróságnál, hogy ő egy fiatalkori ismerőst kereste a szállodában és csak véletlenül elegyedett beszélgetésbe az amerikaival, de nem tagadja, hogy támogatást kért tőle. Ez nagyobb összeget is adott volna, ha hajlandó lett volna vele intim ismeretségre lépni. A férj tagadta, mintha tudott volna a felesége dolgáról. A bíró megállapította, hogy a házaspár a Grand Hotelben hasonló körülmények között követett el csalásokat és mindkettőjüket négy hónapi szigorított fogságra ítélte.

teje háromszor szélesebb volt, mint az alja. Még a kettejü hármadár is ott diszlott a csákon, az maga volt háromfolytonyi nehéz, némelyik kis öregnek majd letörte a fejét az otromba rézőszág. Mindennapi tejfedőjük a simléderes katonasapka volt. „Bom gombu” fecskefarkos kabát, sárga-fekete zsinóros magyar nadrág, nehéz bakancs volt a parádés viseletük. Az ezred kadétok harcias hivatását a „rüsztuog” jelképezte. A mellevallon keresztülkapcsolt kettős fehér szijra egyik oldalon a „panganéta”, másik oldalon a „patrontás” volt felcsatolva. Amde kohós puskájuk és pangantájuk csupán az ötödik osztályos kadétoknak volt. Ezek a serdültebb ifjak káplari, frájteri rangot viseltek a növendékseregekben. Az egyik idősebb és legelső tanulóknak már kardja is volt, ő volt a — „fiókok őrmestere.”

A kadétok ágyát numerizált „fejcédulákkal” jelölték. Még a magyar neveket is elnémetesítették. Ekként vedlett át 1839-ben a szegedi Zsótér Antal becsületes magyar neve „Anton Schaeuter”-re... Letekvés, felkelés „dobszóra” történt. Az álmosabbakat az ágyból kidobolta a dobos. Azután kezdődött a „foglakozás.” A mindennapi séta a városi nyomásokra, ahol a nagyobbak randes puskával, a kisebbek lapuskával „exerciroztak.” Az iskolai tanulásokon kívül még tornáztak, vívtak is. Falábon ugrádoztak. Nyáron az intőzet tisztai fürdőjében megtanulták az uszást. A rend, fegyelem, tisztaság, valóban példás volt, hanem a koszt igen sovány volt a sok testmozgáshoz. Az ezred kadétiskolában

általános volt a korgó gyomor. Kis „profundarabból” állott a frutók és uzsonna. A vacsora többnyire zsirtalan, izetlen leves volt. Az egyhangu és változatlan délebdé negyedórát tartott. Negyedfönt marhahusleves személyenként, csekély adag kenyér, még csekélyebb adag borsó, paszuly, kása főzeikből állott a spártai ebéd. Zöldségfélék soha nem főztek. Pénteken a hus is elmaradt. Nem is csodálható, ha a vas-egészséges kis ezredkadétok a „macskanadrágnak” csúfolt, zsirtalan arpakása kutyvalék mellett, ez volt a rendes esti vacsorájuk, örökösen korgó gyomorral feküdtek le a szalmazsákra. Azonban egy olyan napon minden héten volt a kiéhezett kadétseregnek, amikor — véleményünk szerint — lukullusi volt az ebéd. Érdekes, hogy épen a péntek napi, a bőji ebédjük volt a legkedvesebbik, mert a kisubiczolt bajszu vén bakaszakács pénteken remekelte a minden ezred kadétjának kedves — gombócot. Ennek a kedves csemegének a kiosztása nagy körültekintéssel történt. Két darab gombócot kaptak az első és második osztályos növendékek, harmat a harmadik, négy darabot a negyedik, ötöt-hatot az ötödik osztálybeliek. A pénteki gombócadagok elvonása volt a legérzékenyebb büntetésük. Még a hanyagabb is törve-törte magát, hogy a pénteki gombócot kiérdemelhesse. Ugyannyira, hogy a rossz tanulás vagy rossz magaviselet miatt elvont gombócot más kitűnőbb, jobb növendéknek találtak — jutalmul. Pedig elég sok szó fért a bakaszakácsok gombócgárt-

mányához. Nevezetesen így folyt le a gombóc-fabrikálás: A midőn összeállott a tészta; az öreg szakácsmester kérges két kezével belemarkolt a teknőbe vagy kondérba és amit két markkal kiszakított, az volt egy adag. Ezt gömbölygítette össze. Mivel pedig annyi sok kadétnak ugyan jócskán kellett gombócot gömbölyíteni, sokszor megszáradt a tészta és mivel az öreg „apu” körül többnyire szűkös volt a zsír, vagy ha restelt vizért lehajolni, markába pökött, úgy folytatta a gombóca gömbölyítését. A kiéhezett kadétoknak úgy sem vette el az étvágyát, amidőn gombócevés közben foguk alá akadt egy-egy kis illatos bagómaradék...

Az ezred-kadétiskola növendék janicsárjai korán megszokták a komiszkenyeret, komisz életet. A zárt falak közül tizenhét éves korukig ki sem mozdulhattak. Némelyiket nagyrítván, évek hosszú sora alatt, egyszer kétszer meglátogatták a hozzátartozói, aki tudniillik nem volt teljesen árva. Ez volt minden kóstolójuk a családi örömköböl. Hízen, ha valami pénzajándékot kaptak, afelel is a parancsnok rendelkezett. Krajcáros részletekben adogatta ki a fiúnak gyümölcsre vagy más ilyen ritka csemegére. Ugy, hogy egyedüli, igazi ünnepnapijok akkor volt az ezred-kadétoknak, amikor a vármegyei főispán, vagy az ország főgenerálisa esztendőnként egyszer felkereste az intézetet. Ezek a nagyurak ötven-hatvan pengő forint ajándékot mindig hagytak a kadétoknak, amiből azután a parancsnok farsang utóján nagy lakomát rendezett, ekkor mulathattak a csöbör-

A püspök nem enged.

— Glattfelder Gyula válasza Pécska községnek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

Megírtuk, hogy a pécskai képviselőtestület az ismert párbér ügyben január 16-án úgy határozott, hogy felkéri Glattfelder Gyula dr. csanádi püspököt: *jöjjön el személyesen Pécskára és hozzon ítéletet az ügyben.* A püspök válasza ma érkezett meg Pécskára. Válaszában kijelenti, hogy *nem mehet el Pécskára s felszólítja a híveket, hogy teljesítsék a plébános követeléseit, mert azok méltányosak.*

A válasz szó szerint a következőképp hangzik:

— Nagyra veszem a t. pécskai képviselőtestületnek velem szemben tanúsított bizalmát és a 107. számú szíves átiratára megismétlem a 221. számú átiratomban foglalt indokaimat, melyeknél fogva a pécskai párbér megváltásáért folyó tárgyalásokat személyesen nem vezethetem. Különben is evégből van külön püspöki megbízottam, Jászay Géza, választott püspök személyében, kire nézve bizalmatlanságot jelentene, ha másképp rendelkezem. Erre a bizalmatlanságra a nevezett egyházi férfiú okot nem szolgáltatott. Senki által nem vitatott joga a pécskai plébánosnak, hogy minden pártól neki évenként egy mérő buza és hatvan fillér jár, minek értéke a mai buzáarak és ezer hatszáz pár számítása mellett meghaladja a tizenhétézer koronát. Minden párra évi tíz korona volna kivetendő. De ha a mostani plébános tizenhétézer korona helyett megelégszik nyolcezer négyszáz koronával, ha ezen összeg előteremtése céljából az egyes párokra azok teherbírása szerint 7, 5, 2, 0. koronát akar kivettetni, így a gazdának kevesebbet, a szegénynek többet akar elengedni a párbérilletményből, ez a plébános joga és ennek gyakorlatában senki nem akadályozhatja. A magam részéről ezt az eljárást igazságosnak és méltányosnak ítélem és hiszem, hogy kellő megfontolás után a t. képviselőtestület is osztja ezen felfogásomat. Célravezetőnek tartom azt a megállapodást is, melynél fogva minden pár fizessen évi két koronát, ami évi háromezernégyszáz koronát tesz. A nyolcezer négyszáz koronához hiányzó összeg pedig adószázalékban vettessék ki. Ujból és bizalommal azon óhajomásnak adok kifejezést, hogy bár ez az ügy mielőbb levetetnék

nagycsakós kis kadélok. Jókedvükben eljárhattak a „Laendler”-t vagy a „Hohe Pétert.”

Tizenhetedik életévét elérvén, az így kikészített ezred kadétot felavatták és beosztották a rendes sorhadba. Az intézet falai között megjelent a város katonai generálisa, nagy tiszti kísérettel és a növendékek fegyverbe lépve sorakoztak. Kibontott rongyos zászló alatt felolvasták előttük a hadi cikkeket, melyeknek betartását esküvel fogadták meg a kilépő ezredkadétek, majd a generális egyenként kezét fogott velük és így felvette, felavatta a sühedereket a sorhad katonái közé. A fickók könnyű szemmel bucsúztak visszamaradt cimboráiktól, akikkel ugye lehet többé nem találkoztak. Hosszu évek vergődései után a tisztséget, az aranybotot is elnyerték az ezredkadétek, a Habsburg ház legkészségesebb janicsárjai, noha kerültek olyanok, akiknek a lelkéből nem pusztult ki az ősmagyar érzés. Az 1839 dik esztendőből való ezred kadét, későbbi honvédhadnagy Zsótér Antal bátyám lelkesen emlegette, hogy a honvédseregben, a szabadságharc idején, több olyan hajdani „gombócsevő” kadét bajtársával találkozott, akik honvéddornagyi, kapitányi rangig küzdöttek fel magukat. Pedig a janicsári nevelés bilincseit le sem lehet írni. Hiszen csupán a nyelvet illetőleg keresztül erőszakolták, hogy midőn a magyar fiú Szegeden, tehát egy törzserős magyar városban, kikerült az ezred kadétiskola ából, törve beszélt az anyanyelvét és a sárga fekete lobogós császári kaszárnya volt az igazibb hazája.

a napirendről, illetve mindkét fél megelégedésére méltányos megoldást nyerjen. Együttal arra is kérem a képviselőtestületet, hogy a tárgyalás keretéből minden oda nem tartozó kérdést kizárni sziveskedjék. Budapest, 1913. január 21-én Glattfelder csanádi püspök.

A kormány és a politikai sztrájk.

(Az igazságügyminiszter intézkedései. — A választói reform tárgyalása.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 24.

A képviselőház ma megválasztotta a választójogi törvényjavaslat előzetes tárgyalására kiküldött negyven tagu bizottságot s bizonytalan időre elnapolta ülését. Hogy a bizottság mikorra készül el munkájával, nem lehet előre megmondani, de minden valószínűség arra mutat, hogy legkésőbb február végén a választójogi törvényjavaslat már a Ház elé kerülhet.

Mikor hívják össze a Házat?

A kormánynak és Tisza István grófnak is az a célja, hogy a javaslatot a bizottság tőle telhető gyorsasággal intézze el. Tisza ma a folyosón egy nagyobb csoport képviselő előtt szóvá is tette, hogy mikor lesz majd szükség újra a Ház összehívására. Egyebek közt hangoztatta, hogyha a tanítók fideszrendezéséről szóló javaslattal a pénzügyi és közoktatásügyi bizottság hamarabb végez is, mint a választójogi bizottság a maga munkájával, a Házat összehívják s remélhető, hogy aztán nem is kell az üléseket újra elnapolni, mert legkésőbb a tanítói javaslat letárgyalásáig a választójogi reformmal is végezni fog a bizottság.

A csoportból Nagy Ferenc megkérdezte Tiszát:

— Igaz e, kegyelmes uram, amit egyik reggeli újság ír, hogy neked az az óhajomásod, hogy a választójogi javaslatot nem is kellene bizottság elé vinni, mert te attól tartasz, hogy a bizottság lényegbe vágó módosításokat tesz a javaslaton.

Tisza mosolyogva legyintett a kezével erre a kérdésre.

— Nevetséges dolog az egész híresztelés — mondotta.

Az erdélyi képviselők egyik társaságában arról folyt a szó, hogy a választójogi javaslatban foglalt nagymértékű jogkiterjesztés veszedelembé sodorja az erdélyi magyarság helyzetét. Különösen Rosenberg Ignác hangoztatta, hogy az oláh választók teljesen majorizálni fogják a magyarokat s Hunyad megyében például a magyarság elenyésző kisebbségbe kerül. Ezen a veszedelmen már a bizottsági tárgyalás során segíteni kellene megfelelő módosítással.

Az igazságügyminiszter a terrorizmus ellen.

Sokat beszélnek ma is az általános sztrájk-ról s azokról a fenyegetésekről, melyekkel a szocialisták ezt a mozgalmat előkészítik. Meg is kérdezték Balogh Jenő igazságügyminisztert, igaz e, hogy e fenyegetésekre válaszul rendszeresíti az éjjeli ügyészek szolgálatát.

— Nem, egyelőre nincs erről szó — felelt a miniszter. — Ha azonban a szocialisták csak ugyan olyan terrorisztikus fegyverekkel fognak harcolni, amilyenekkel fenyegetőznek, akkor nemcsak éjjeli ügyész lesz, de éjjeli igazságügyminiszter is. Bent fogok aludni a minisztériumban s gyalog fogok bejárni, mert engem semmi fenyegetés meg nem ijeszt kötelességem teljesítésében.

A nemzeti munkapártban ma este sokat beszéltek a szociáldemokrata párt vezetősége által tervezett rendkívüli pártgyűlésről, amely vasárnap lesz és arról a tervbevetett határozatról,

melyet akkor az általános sztrájk kérdésében hozni fognak. Általános volt az a meggyőződés a pártban, hogy ami a preventív intézkedéseket illeti, amelyek a belügyminiszter hatáskörébe tartoznak, minden elképzelhető megtette arra, hogy teljesen kizáródhassanak olyan események megismétlődései, amilyenek például május 23-án lejátszódtak. A klubban kolportáltak Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter nyilatkozatát, mely szerint épenséggel nem kíván valamely kivételes intézkedést provokálni, hanem állandóan en garde lesz s amennyiben a szociáldemokrata párt vezetősége olyan terrorisztikus cselekedetekre való felhívásokat fog kibocsátani, vagy organumában közölni, amilyenek a május 23-i cselekményeket megelőzők voltak, az ügyészség mindenesetre a kellő időben megfogja tenni a szükséges intézkedésekre vonatkozó indítványait. Az igazságügyminiszter szigorúan a törvényes kereteken belül fog eljárni.

Boda főkapitány marad.

Tegnap annak a beszélgetésnek a folyamán, amelyet Tisza István a képviselőház folyosóján Haller József gróffal, Borsodmegye főispánjával folytatott, az a hír terjedt el és ez az újságokba is belekerült, hogy az általános sztrájk idejére Haller gróf lesz a főváros rendőrkapitánya Boda Dezső helyett. Ma azután a képviselőház folyosóján találkozott Boda és Haller József gróf és nevetve cáfolták meg ezt a híresztelést. Boda a tréfa kedvéért még jelentést is tett Haller grófnak azokról az intézkedésekről, amelyeket a sztrájk esetére előkészített. Kiderült később, hogy Tisza István gróf tegnap Borsodmegye közigazgatási kérdéseiről beszélgetett Haller gróffal.

Az új közoktatási államtitkár.

A képviselőház folyosóján ma az új közoktatásügyi államtitkár személyéről is beszélgettek. Munkatársunk értesülése szerint Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter már döntött az új államtitkár személyére nézve, aki aktív politikus és országgyűlési képviselő és a kinek tanári mulja van, azonban sem Antal Géza, sem Szász Károly, a kiket már sürűn emlegettek erre az állásra, nem lesz az illető.

Héderváry üdvözlése.

A nemzeti munkapártot, ennek elnökségét és Khuen Héderváry Károly grófot, az utóbbit pártelnökké történt megválasztása alkalmából, az ország minden részéből úgy a különböző pártvezetőségek, mint egyesek állandóan olyan nagy számmal árasztják el üdvözlő táviratokkal, hogy ezek mindegyikére külön-külön válaszolni teljesen lehetetlen. Ennélfogva mindazoknak, akik a választás alkalmából bizalmuknak és rokonszenvüknek kifejezést adni szivesek voltak, úgy a párt elnökség, mint Khuen Héderváry Károly gróf a Bud. Tud. utján mond halás köszönetet.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Felolvasás a harmadik kerületi polgári körben. A harmadik kerületi polgári kör illés utcai helyiségében vasárnap délután fél négy órakor Horovitz Gusztáv aradi hírlapíró szabadelőadást tart. „Hogyan utaznak az emberek” címmel. Az előadása a kör tagjait s a vendégeket szívesen látja: Pál Lajos elnök.

(*) Fotokiállítás Aradon. Vasárnap a Weitzer-utcai polgári iskola nagytermében fotokiállítás nyílik meg. A kiállításon szereplő képek arra a pályázatra gyűltek össze, amelyet Bloch Károly papírkereskedő hirdetett. A pályázat főként vasárnap dönt az aradi foto-klub választmányára és Weisz Hugó, akik a zsűri tagjai. A sajtó számára már szombaton délután megnyílik a kiállítás.

(*) Az Aradi Atletikai Klub február hó 1-én a Millenium külső termében tartja meg évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozat-al: 1. Évi jelentés. 2. Számvizsgáló-bizottság jelentése, felmentvények megadása. 3. Új tisztviselő kar választása. 4. Esetleges indítványok.

Sikkasztó

aradmegyei jegyző.

(Felfüggesztett jegyző és pénztáros. — A kártya aldozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

Amióta Simonyi-álla szerencsétlen községi jegyzője, Barna Elemér halálos revolvergolyóval tett pontot sikkasztásai végére, csaknem megszakítás nélkül folynak a váratlan rovincsolások Aradmegye egyes községeiben. Maga Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán járja sorra az egyes járásokat és a központi számvétség kiküldöttjei is állandóan uton vannak egyik községből a másikba. Ami rendetlenség, baj esetleg egyes községek pénzkezelésében lappang, az mind napvilágra került most. Így derült ki az aradkővi községháza szennyese is, aminek az az eredménye, hogy Moncza György községi jegyzőt és Branin Achim községi pénztárost fegyelmi uton felfüggesztették állásuktól.

Néhány nap előtt az aradi járás főszolgabírájának tudomására jutott, hogy Moncza György aradkővi jegyző az utóbbi időben sokat költezett Aradon. Községéből állandóan bejárt Aradra, itt vidám éjszakákat töltött, pezsgőzött és nagy összegben kártyázott is. A „Városi kávéház” kártyatermeinek gyakori vendége volt és abban a legbelső szobában, ahol az éjszakai hazardjátékok folynak, jelentős összegeket veszített. Moncza kártyavesztéseiről a kávéházban is sokat beszéltek, de meg az aradi rendőrség figyelmét is felkeltette a községi jegyző tékozló élete. Nemrégiben egyetlen éjszakán háromezer koronát veszített makkon. Ez a veszteség jutott a főszolgabíró tudomására és Baross Ferenc főszolgabíró szükségnek látta, hogy a költelező jegyzőnél tartsanak sürgős rovincsolást.

Szerdán délelőtt Horváth László az aradi járás szolgabírája és Exterde Kálmán báró pénzügyi számellenőr járási számvéző kiutaztak Aradkővibe a községi pénztár és számadások átvizsgálására. Gyorokon találkoztak Moncza jegyzővel, aki a Máriaradna felől érkező motorossal tartott hazafelé. A jegyző halálosan elsápadt, amikor a szolgabíró és a vele levő számvéző meglátta. Nyilván nem számított arra, hogy vizsgálatot tartanak nála, mert a minden esztendőben szokásos rovincsolás alkalmával, a múlt évben, november végén teljesen rendben találták Aradkővi pénztárát. Moncza egyetlen szó nélkül vette tudomásul, hogy Horváth szolgabíró ő hozzá jön váratlan vizsgálatra és észrevehető szorongással szótlanul utazott haza a vizsgálobiztosokkal együtt Aradkővibe.

A községházára érkezve, Horváth szolgabíró azonnal a pénztárkönyveket és naplokat kérte és átvette a községi pénztárban levő összegeket és értékeket. Mialatt a pénztár állományát a szolgabíró a jegyző jelenlétében átvizsgálta, az alatt a másik szobában Exterde báró számvéző a számadásokat és okmányait vizsgálta át. Ezek között hamarosan érdekes felfedezést tett. Egy levelet talált, amelyben a lippai Gross József fakereskedő cég november 26-iki kelettel ezerkilencszáz koronás számlája kifizetését sürgette meg. Azonnal behívták Branin községi pénztárost, aki elmondta, hogy ő az ezerkilencszáz koronát még novemberben kiadta a pénztárból Moncza jegyzőnek.

Moncza a pénztáros megérkezése előtt még menteni próbálta a dolgot, különféle kifogásokat

mondott, hogy miért nem fizette ki a község a Lippáról rendelt nagymennyiségű fat. Branin kihallgatása után azonban meg sem próbálta a további tagadást.

— Igen — mondotta reszkető hangon a vizsgálatot vezető szolgabírónak — megkaptam azt a pénzt Branintól, de elkölöttem. Elvesztettem kártyán...

Többet nem tudott mondani. Megrendülve, lesújtva roskadt le egy szekre és csak nagynehezen birt a vizsgálat folyamán felvilágosításokat adni Horváth szolgabíró kérdéseire. Amikor az esti órákban a rovincsolás első része befejezést nyert és a pénztárt, valamint a számadásokat lezárták, a rovincsoló járási számvéző megállapította, hogy a községi pénztárban tizenháromezer-kétszáz korona helyett csak kétezernyolcszáz korona van. A tényleges hiány azonban meg sem volt ilyen nagy, mert egy másik kezipénztárban még kilencszáz korona készpénzt, hatszázötven korona értékű bélyeget és egyéb értéket, végül egy fiókban hatszáz korona értékű községi kötvényt találtak. Ezeket az értékeket Moncza — mint védekezésül mondotta — könnyebb kezelés végett tartotta a községi pénztáron kívül. Az összes hiány még így is közel hétezer koronára rugott.

Horváth szolgabíró a vizsgálat folytatását ezután a következő napra halasztotta, de a jegyzővel azonnal közölte, hogy állásától már is felfüggeszti és helyettesítéséről gondoskodni fog. Felfüggesztette a szolgabíró a községi pénztárost is. Ezt az egyszerű falusi embert a jegyző teljesen a hatalmában tartotta, azt tett vele, amit akart. Branin minden nehézség nélkül adott ki annyi pénzt a községi pénztárból a jegyzőnek, amennyit csak kért tőle. Ez a felületessége és könnyenbívó volta adott módot a jegyzőnek az aránylag nagy sikkasztásra. A hiányzó hétezer koronát ugyanis rövid idő alatt — novembertől január közepéig — vette ki és veszítette el kártyán Moncza György. A novemberi rovincsolásnál még egyetlen fillér hiány sem volt az aradkővi községi pénztárban.

A felfüggesztő határozat közlése után Moncza teljesen megtört és őszinte vallomást kívánt tenni. Beismerte, hogy a hiányzó pénzt apránként elmulasztotta és elkártyázta Aradon. A novemberi rovincsolás után kezdődtek a sikkasztások. Abban a hitben volt — mondta töredelmesen Moncza — hogy most egy éven belül aligha lesz újabb pénztárvizsgálat és addig majd elrendezi az ügyeit. Az első ezerkilencszáz koronát, a község tüzelő fájának az árát még nem volt szándékában el-sikkasztani. Amikor ezt a pénzt magához vette, úgy tervezte, hogy másnap személyesen viszi át Lippára. De közben bejött Aradra, itt jó barátokkal, ismerősökkel találkozott és egy vidám pezsgős éjszaka folyamán eljutott a Városi kávéház kártyaszobájába is, ahol a nála levő községi pénz legnagyobb részét elkártyázta.

Ettől a naptól kezdve néhány héten át gyakorta megjelent a Városi emeleten az aradkővi jegyző férfias alakja és a makkó asztal zöld lapján szorgalmasan vesztette a község pénzét. Csaknem állandóan vesztett és az a reménye, hogy az elsikkasztott pénzt nagy nyereségből visszatérheti, sehogy sem akart valóra válni. Állandóan nagy pénzzel játszott és vakmerő tétetekkel kísérte a szerencsét. Egy decemberi éjszakán például éppen akkor toppant a játékszobába, amikor hatalmas csomag bankóval egy ismert aradi nagy játékos tartotta a bankot. Moncza telikabátját se vetette le, hanem egyszerűen az asztalra dobta megtömött vastag pénztárcáját és odakialtott:

— Bank!

A játékosok, elsősorban a bankadó tiltakoztak a furcsa tét ellen.

— Kérem — mondotta a bankot tartó játékos Monczának — nálunk nem lehet így játszani. Teseék készpénzt kitenni.

Moncza szó nélkül kétezer koronát számolt le a játékosztáira. Ezutal szerencséje volt: megnyerte a tétet. A négyezer koronát egyszerűen tárcájába gyűrte és eltávozott. De nem tudta beérni ezzel az első nagy nyereséggel. Alig félóra múlva újból megjelent a játékszobában és előbbi ellenfelével játszani kezdett. Hajnalra Moncza teljesen kifoszva, mámoros fővel támolygott le a kávéházi játékszeremből. Egymásután veszítette vissza az imént nyert összeget kívül a maga — azaz hogy Aradkővi község — pár ezer koronáját is. — Még egyszer — január első napjaiban veszített ilyen nagy összeget, háromezer koronát egy éjszaka alatt és ez az utolsó nagy vesztesége tette hiányossá Moncza ügyire a főszolgabírói hivatalt is.

Az utolsó tíz napban már nem is látták az aradkővi jegyzőt Aradon. Moncza nem tudott többé nagyobb összegeket szerezni a pénztárból, amelyben alig maradt egy pár ezer korona. Apróbb száz, ötven, harminc koronás összegeket kért ki ezután a még mindig gyanútlan pénztárostól hamis, szabályellenes nyugtakra. Mindezt a sikkasztó jegyző részletesen elmondotta és megígérte, hogy a hiányt az utolsó fillérig pótolni fogja.

Tegnap délelőtt Horváth szolgabíró folytatta a hivatalvizsgálatot és csakugyan megtalálta a szabálytalan nyugtak egész sorát. Az alispánnak még a délelőtti folyamán telefonon tett jelentést a szolgabíró a vizsgálat eredményéről és a jegyző felfüggesztéséről. Az alispán helyesléssel vette tudomásul Horváth László szolgabíró intézkedéseit és utasította őt a vizsgálat további erőlyes folytatására. A rovincsolás második napján már nem találtak újabb hiányokat.

A felfüggesztett jegyző helyettesítéséről Horváth szolgabíró aként gondoskodott, hogy Szondy Enil okleveles jegyzőt, aki a szabadhegyi községi jegyzői hivatalban dolgozott ideig, berendelte Aradkővire és átadta neki a hivatal vezetését. — A vizsgálat csütörtökön este nyert befejezést. Horváth szolgabíró és Exterde báró járási számvéző elutazása előtt még megjelent a községházán a felfüggesztett jegyző rokonaival és a közel hétezer korona hiányt teljesen megtérítette. Aradkővi községet tehát nem éri károsodás.

A vizsgálat eredményét terjedelmes jelentésben hozzák az alispán tudomására, aki ennek a jelentésnek az alapján valószínűleg fegyelmi uton mozditja el állásából Moncza Györgyöt. A megtévedt ember tíz éve tölti be megelégedésre állását. Rendes, pontos embernek ismerték mindig; nem mulatott, nem dorbézolt, hanem családjá körében élt. Felesége és egyetlen kis leánya van. Hivatalos teendőit pontosan végezte és kisebb mulasztásoktól eltekintve — rendszeren a községi tüzelőfa beszerzését találták feltűnően soknak — nem volt ellene panasz. Mostani bűnös megtévedését egyedül az a kártyás társaság okozta, amelybe a múlt esztendő utolsó hetében Aradon keveredett.

Arra nézve, hogy a fegyelmin kívül bünygyi eljárást is indítanak e a megtévedt ember ellen, idáig nem történt intézkedés.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

A szultán a forradalom pártján.

— Nazim pasa fővezért lelőtték. — Uj háboru Drinápolyért. — A hatalmak dlotta-tüntetése. — Oroszország beavatkozni készül. —

— Saját tudósítónktól. —

Konstantinápoly, január 24.

A Konstantinápolyban lefolyt tegnapi eseményekről még nem lehet tiszta képet alkotnunk, mert az érkező hírek még sok tekintetben ellentmondók és zavarosak. Uj török forradalom törtéki ujólag, amely vérrrel festette meg Konstantinápoly utcáit, vagy pedig csak egy kikényszerített kormányváltással állunk e szemben, amely megfelel a hadsereg harcias kedvének és a lakosság érzelmeinek? E részben tisztán látni még nem lehet, de annyi bizonyos, hogy lövöldözés volt és jelentik azt is, hogy Nazim basa fővezért agyon is lőtték, hadsegédét pedig megsebesítették. A legérdekesebb azonban az, hogy több jel szerint a forradalom kedvére való volt a szultánnak is.

A Kiamil-kormányt elkergették, minisztereit lakásukon őriztetik, lapjaikat megszüntették. A kormányt ismét az uj-törökök ragadták magukhoz, akik azt hirdetik, hogy inkább meghalnak s inkább pusztuljon el minden török ember, mintsem hogy Drinápoly földásával szégyenletes békét kössenek.

Volna ebben a halálos elszántságban valami lélekemelő erő is, ha nem kellene azt gondolni, hogy hatalmi versengésből törnek a törökök egymás ellen s forgatja ki egymásután az egyik párt-összeesküvés a másikat a hatalomból. Ha a csatatéren, az ellenséggel szemben tudtak volna annyi energiát és tetterőt, bátorságot és halálmegvetést tanúsítani, mint testvérháboruban egymás ellen: ma más képet mutatna a török birodalom.

Hogy mi lesz a nevezetes fordulat következménye és főképp mit szól Európa az uj helyzet-hez: kiszámítani alig lehet. Lehet, hogy a nagyhatalmak hajórajai ott teremnek Konstantinápoly előtt és végeznek mindennel. De lehet az is, sőt valószínű, hogy a hatalmak erre nézve nem fognak egységes elhatározásra jutni. Szóval: ismét a legnagyobb bizonytalanság és európai veszedelem előtt állunk. Különösen Oroszországtól várható beavatkozás a felfordult török ügyekbe.

Ma érkezett híreink a következők:

A szultán tudott a forradalomról.

Konstantinápoly: Az uralomra került ifju-török párt ma röpiratot adott ki, amelynek több kitételeből arra lehet következtetni, hogy a szultán egyetértett a komitével. A röpirat ugyanis így szól:

„Az egység és haladás ifju török párt megszabadította a szultánt rossz szellemétől, mely a kalifátust már-már veszedelembe döntötte. A padisah megint meggyőződhetett arról, hogy legjobban az ifju-török komitére támaszkodhatik.”

Tény az, hogy a szultán csak hosszas rábeszélés után hagyta jóvá Kiamil kormányának azt az elhatározását, hogy lemond Drinápolyról, de közben s azóta ifju-török párti vezéreket fogadott kihallgatáson, akikkel megbeszélte a helyzetet és osztotta azt a felfogást, hogy a Kiamil-kormányt el kell távolítani, mert Drinápoly elvesztése a dinasztia romlását jelenti. A szultán családi tanácsot tartott, amelyen Halil herceg a komité egyik vezére is jelen volt. Halil tájékoztatta mindig a szultánt az ifju török párt és a hadsereg hangulatáról. Az a körülmény, hogy a szultán rendkívül kegyesen fogadta Enver beyt,

szintén a mellett bizonyít, hogy nem volt kedve ellenére a Kiamil-kormány erőszakos eltávolítása. Nem kellett hosszas rábeszélés és rögtön kész volt Mahmud Sefket pasát nagyvezérré kinevezni, aki tegnap este közel egy óra hosszat volt audiencián a szultánnál.

Hogyan halt meg Nazim pasa?

Konstantinápoly: A lapok jelentik, hogy Kiamil pasa tegnap este óta Konstantinápolyból eltűnt. Amikor Enver bey és Talaat bey kerülni akart minden vérontást, még sem tudták megakadályozni, hogy véletlenség következtében Nazim pasa volt hadügyminisztert agyonlőjék. Amikor Enver és Talaat a portáról távoztak, a hadügyminiszter palotájából Nazim pasa és Kiamil pasa hadsegédei rálöttek az ablakból Enver beyre és kísérője. Az uj török vezérek kísérői visszalöttek és az egyik golyó Nazim pasát halálosan találta. A megbuktatott miniszterek a portán katonai őrizet alatt vannak.

Berlin: Nazim pasa haláláról a Lokalanzeigernek ezt jelentik Konstantinápolyból: Enver bey harminc tiszttel belépett a porta épületébe és mialatt bent voltak, az utcán mollák vigyáztak biztonságukra. Egyszerre a hadügyminiszter szobájából az elhaladó csoportra löttek s a következő pillanatban kilépett Kiamil basa hadsegéde. Náfisz bég s utjukat akarta állni. Utána még egy másik hadsegéd és több tiszt kijött s ezek a benyomulókat visszaakarták szorítani. Erre mind a két részen löttek s az egyik golyó Nazim pasát találta, aki a lármára éppen az ablakhoz sietett. Enver bég és a többi tiszt a megölt hadügyminiszter holttestén át ment be a tanácskozó terembe.

Konstantinápoly: Megerősítést nyert, hogy a portán előállott tumultus közben Nazim pasát revolverrel megölték. A miniszternek egyik adjutánsa állítólag tévedés következtében Enver beyre lőtt, hogy megakadályozza belépését a minisztertanács termébe. Erre egy ismeretlen lelőtte a hadügyminisztert és adjutánsát. Nazim pasa halálát tegnap Muktar bey közölte a nagykövettel.

Konstantinápoly: Nazim pasa hadügyminiszter és két adjutánsa holttestét már ma eltemették. Enver bey rendezkedett úgy, hogy ma legyen a temetés. Így akarta elejét venni esetleges tüntetéseknek. A temetésen Mahmud Sefket pasa nagyvezér is megjelent.

Párisból jelentik: Szórványosan jönnek a táviratok Konstantinápolyból, mert az uj-török kormány nagyon szigorúan kezeli a cenzurát. Most érkezett konstantinápolyi távirat kijelenti, hogy nemcsak Nazim pase, hanem legalább még kétszáz emberélet veszett el, tisztek és katonák egyrészt a hadügyminiszter kíséretéből, de sokan Enver bey személyes hívei közül is. A hadügyminiszter őrsége kevesen támadta meg Enver bey csapatát, ekkor a szöfták lövöldözni kezdtek. Az összeütközésnek a vége az volt, hogy Nazim pasa őrségét az utolsó emberig felkoncolták.

Enver bey a forradalom lelke.

Konstantinápoly: Enver bey csodákat mivel: agitál, rendezkedik és ügyel a rendfenntartásra. Mindenütt ott van és minden intézkedést ellenőriz. A fővárosi helyőrséget arra lelkesíti, hogy készüljenek a harcra, a kurdlovasság alig várja, hogy indulhasson, de Csataldzsánál is megvá-

tozott a hangulat, mert az eddigi téllenséget lázas készülődés váltotta fel. Sárckokat és erődítményeket építenek, a harc vonal előtt levő vasúti sínhez uj sínparókat raknak le, mind Enver bey utasítására. A fővárosban az eddigi lehangoltságot nem lehet látni, sűrűn vonulnak végig az uj csapatok és mennek a harctérre. Az utcákon katonai zenekarok játszanak, s a lakosság örömmámoren uszik és mindenfelé azt hangoztatják, hogy a török hadsereg győzni fog.

Konstantinápoly: Enver bey és Mahmud Sefket százával kapják az üdvözlő táviratokat. A csataldzsai táborban lévő tisztek voltak az első üdvözlők. Gallipoliból felirat jött az ifju török komitéhez, amely Enver beyt, mint szabaditót dicsőíti. Szukri pasát szikratávirattal értesítették az uj kormány megalakulásáról, Drinápoly hősvédelmezője Markoni grammban azt felelte, hogy csapatai lelkesen fogadják a hírt és kettőzött bátorsággal fogják védelmezni a várat, amíg segítséget kapnak.

A forradalmi nap után.

Berlin: A Berliner Tageblattnak jelentik Konstantinápolyból: Az éjszaka nyugodtan telt el. Muktar bey athéni követ Thalaat bey ideiglenes belügyminiszter megbízásából meglátogatta a nagyköveteket és hivatalosan kijelentette az uj kormány megalakulását. Tudatta Mahmud pasa megbízásából, hogy az uj kormány kezességét vállal a külföldi állampolgárok élet- és vagyonbiztonságáért. A nemzeti védelmi bizottság, amelyet a Kiamil kormány feloszlatozott, ma megalakult. Napközben nyugodt volt a város, erős őrségek cirkálnak az utcákon. A ma reggeli lapok legnagyobb része nem jelent meg. Néhány embert ma letartóztattak, közöttük Ali Kemalt, az Iszlam főszerkesztőjét és Ismail volt képviselőt.

Konstantinápoly: A megbukott Kiamil kabinet miniszterei a portán fogva vannak. Megkísérelték telefon útján, hogy csapatokat és rendőrséget hívtak segítségükre, de senki sem engedelmeskedett felhívásuknak. A porta őrsége semmitéle ellentállást nem fejt ki, bár az őrtisztekre revolverrel lövöldöztek. Kiamil pasa volt nagyvezér ma viszatért palotájába.

Konstantinápoly: A tegnapi eseményeknél öt ember meghalt, tizenkét személy megsebesült és számos letartóztatás történt.

Az uj török kormány.

Konstantinápoly: Az uj kormány tagjainak névsorát a szultán elé terjesztette a nagyvezír. A kabinetben a következők foglaltak helyet: Nagyvezír és hadügyminiszter: Mahmud Sefket, az államtanács elnöke: Said Hali pasa herceg, belügyminiszter: Medsi Adil, külügyminiszter: Mukhtar pasa, tengerészeti miniszter: Mahmud pasa, igazságügyminiszter: Ibrahim pasa, pénzügyminiszter: Riza bey, munkügyminiszter: Batsoria, elkat: Hairi Abdul, postaminiszter: Oskau pasa közoktatásügyi miniszter: Sahukri pasa.

Konstantinápoly: Enver beyet a szultán a vezérkar főnökévé nevezte ki. Különös fontosságot tulajdonítanak annak, hogy Mahmud Sefket nemcsak nagyvezír, hanem a hadseregnek is főparancsnoka. Enver bég éjjel féltizenkettőkor Wangerheim német nagykövettel tanácskozott.

Folytatják a háborút.

Konstantinápoly: Ma délután az ujonnan alakított minisztérium megtartotta első minisztertanácsát. A tanácskozáson résztvett Noradunghian volt külügyminiszter is, hogy felvilágosítást nyújtson a helyzetről. A tanácskozáson a nagyhatalmak jegyzékével foglalkoztak.

Konstantinápoly: Az uj rezsim a leghatározottabban ragaszkodik ahhoz, hogy Drinápoly és az azei szigetek török uralom alatt maradjanak. Ha diplomáciai úton ezt elérni nem tudják, okvetlenül folytatják a háborút. Háboru esetén a

szultán és a hercegek, valamint a nagyvezér azonnal a tűzvonalba mennek és megalakították már a védelmükre szolgáló testőrséget.

Konstantinápoly: Az osztrák és magyar nagykövetségen tegnap egész délután késő estig természetesen hasztalanul várták a porta válaszcímekének átnyújtását. Hír szerint Giers orosz nagykövete még a mai nap folyamán elhagyja Konstantinápolyt.

Párisból jelentik: Szófiából jelentették a bolgár követnek, hogy a főhadvezetőség megtelt minden előkészületet a harcra. A párisi bolgár nagykövetségen azt mondják, hogy talán már holnap újból ki fog törni a háború.

Flotta-tüntetés Konstantinápoly előtt.

Párisból jelentik: A nagyhatalmak elhatározták, hogy a régen tervezett flotta-demonstrációt végrehajtják Konstantinápoly előtt. A hármastente már kezdetben ajánlotta a beavatkozásnak ezt a módját, de a német birodalom és az osztrák-magyar monarchia ellenezte. Most, mikor az európaiak élete is veszélyben forog Konstantinápolyban, kétségtelen, hogy a hármastente szövetségi hatalmai is csatlakoznak a tüntetéshez.

Konstantinápolyból jelentik felhivatalosan: A hatalmak nagykövetei ma délelőtt az események hatása alatt tanácskozára ültek össze Pallavicini őrgrófnál. A tanácskozás eredményéről semmiféle szivárgott ki.

Róma: A San Marco és Pisa nevű páncélhajók utasítást kaptak, hogy rögtön evezzenek a török vizekre.

Oroszország tervei.

Londonból jelentik: Alaposnak látszik az az aggodalom, hogy az új török kormány nem fog lemondani Drinápolyról és ebben esetben nemzetközi bonyodalom támad. Azok a hírek, amelyek ma Pétervárról ide és Párisba érkeztek, arra vallanak, hogyha Törökország nem fog a hatalmak felszólításának engedni, akkor Oroszország nem marad meg semlegességében és támadóan lép fel Törökországgal szemben. A konstantinápolyi orosz követ az utolsó napokban félreértést kizáró módon kijelentette Kiamil pasának, hogyha a porta akadályozza a béke létrejöttét, akkor Oroszország el van tököelve a beavatkozásra; be fog nyomulni Kisáziába és felveti az örménykérdést. A törökországi új fordulat a román-bolgár kérdés megoldását is hátráltatja, mert tudvalévőleg a szófiai kormány junktimut állított fel a között, hogy ha Törökország lemond Drinápolyról, akkor Bulgária engedékenységet fog mutatni Romániának. A konstantinápolyi események kockáztatják azt az elvi megállapodást, amely Bulgária és Románia között már készen van.

Párisból jelentik: Nyílt titok, hogy Anglia, Oroszország és Franciaország között megegyezés van ázsiai Törökországban az érdekszférák felosztására nézve és a megállapodás arra az esetre szól, ha Törökország ázsiai uralma kockán forogna. Mihelyt újból kitör a Balkán háború, könnyen oly eseményeket vonhat maga után, amelyek szükségessé teszik, hogy a hármastente hatalmai egymás között ázsiai Törökországot illetőleg létrejött megegyezésüket végrehajtsák.

Bulgária álláspontja.

Szófia: A minisztertanács ma hosszabb ideig együtt volt. Tekintettel arra, hogy Konstantinápolyból részletes hírek még nem érkeztek, egyelőre tartózkodó álláspontot foglalt el. A kabinet egyik elsőkelő tagja kijelentette, hogy a dolog elsősorban a nagyhatalmak ügye, miután ő nekik kell jegyzékükre választ kapni. A mi az itten uralkodó hangulatot illeti, örülnek a fordultnak, mert jobban szeretnék Drinápolyt elfoglalni, mint azt alku útján megkapni. Különben kevés sikert jó-

solnak az új fordulatnak, miután úgy az új nagyvezér, mint Enver bey tehetségét nem sokra becsülik.

Bécs: Salabassev bécsi bolgár követ a Konstantinápolyban végbemenő eseményekről egy újságíró előtt a következőképp nyilatkozott:

— E pillanatban csak annyit mondhatok, hogy mi bolgárok, Európa kívánságára hajlandók voltunk békét kötni. Ha azonban Törökország háborút akar, készen vagyunk arra is, hogy a harcot újból felvegyük. A bolgárok teljesen el vannak készülve a háború folytatására és nem félnek a további harcoktól.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szombat: A lila dominó, operetta.

Vasárnap: Este: A lila dominó, operetta.

* **A lila dominó.** (Operett 3 felvonásban. Irta: Gatti és Jenbach. Zenéjét szerzte: Curvillier. Fordította Mérei Adolf. Bemutató előadás.) A népopera műsorából rövid időn belül a második operetthez volt szerencsénk. Legutóbb a Tengerész Kató aratott mérsékelt sikert, ma pedig A lila dominóra került a sor, még kisebb sikerrel. Vészesegény cselekményű, gyenge muzsikájú operett A lila dominó, melyet ebben az operettizség világban volt csak érdemes előszedni, mert így legalább egy két estére biztosítottak látszik az érdeklődés a színházi előadások iránt. Hogy valakinek ne akadjon más ötlete, mint egy hozományvadász fiatallembert egy álarcos bálba vinni, ott egy Lila dominóba belebolondítani, akiről aztán kiderül, hogy tényleg jó párti és érdemes elvenni. Akitől több nem telik, az ne írjon operett librettót. Gatti és Jenbach uraktól pedig ennél több igazán nem telt és ezt a szegény ötletet olyan fárasztóan unalmas formában találják fel, amihez képest még a Tengerész Kató is ötletektől csillogó remekmű. És itt még a zene sem jobb a szövegnél. Egyetlen valcer dominálja a három felvonást, a hangszerezés pedig a verkleik klasszikus instrumentációjára emlékeztet. Ilyen attribútumok mellett csak természetesen, hogy a legminimálisabb siker kísérte a bemutatót. Pedig az előadás szereplői tudásuk legjavát vitték színpadra, hogy amit csak lehet, kipróbáljanak a darabból, de hát az eredetén kívül még a már sokszor méltatott Mérei fele műfordítással is meg kellett birkóznunk. Kallay Joláné volt a címszerep és őszintén sajnáljuk, hogy pompás hangját erre a szerepre kellett pazarolnia. Szépen játszott, jól festett a semmit mondó szerepben és igazán nem rajta múlt, hogy érdemes fáradságát csak gyenge siker koronázta. Nógrádi Malvin egy fiatal özvegy szerepében valószínű toalett kiállítás rendezett és ezzel legalább valami vonzó színt vitt a bukásra készült darabba. Huszár, Győző, Polgár és Hajdutska próbálták még Balázsszal egyetemben szórakoztatni a közönséget a többször említett gyenge eredménnyel. Őszinte, nagy tapsot egyedül Tomai Maca aratott pompás táncával. H. G.

* **Imre Sándor dr. előadása.** A Kölcsey-egyesület keddi felolvasásának első előadója, Imre Sándor dr. pedagógiai tanár Wesselényi gondolatvilága címén beszélni fog Wesselényi Miklós bárónak emberi tragikumában megindító egyéniségéről, közművelődési és nemzeti politikájának mélyreható erejéről, melyet csak Széchenyi és Kossuth nagy zsenialitása tudott elhalványítani. Aki mint Imre Sándor a mai társadalom törvényszerűségeinek a magyarázatában kutató ésszel a kezdetekig szeretet visszajárni, a múlt század két nagy évtizedében, a harmincas és negyvenes években, szeretettel és gyönyörűséggel merül el Wesselényi gondolatvilágában. Imre Sándor dr. kiváló előadókészsége a Kölcsey-egyesületben növelni fogja tárgyának vonzóerejét, melyhez stilszerűen fog csatlakozni Novák Irén

művészi előadása Anatol France Nansen és Wilde írásaiból.

* **A szinigazgató közlései.** Lila dominó, a tegnapi sikeres bemutató másodszor kerül színre főszerepben Kallay Jolánával. A többi vezető szerepeket Nógrádi Malvin, Bankóné, Huszár Károly, Győző, Balaza, Polgár játsszák. — **Ivánffy Jenő Aradon.** Az aradi színház kiváló vendége, Ivánffy Jenő premiert hoz Aradra; Hebbel világhírű színműve, a Judith körül színe az ő vendég szereplésével kapcsolatban. Szenszációs művészi esemény lesz Ivánffy fellépte az aradi színháznak és nemcsak a Judith, hanem a színre kerülő Velencei kalmár is vonzó érdekessége lesz a jövő heti repertoárnak.

* **Molnár Ferenc a divatról.** „A Divat és Művészet” nek, Berkovits Hugó és Faragó Jenő pompás divatlapjának farsangi számában érdekes divatcikkek jelent meg Molnár Ferenc tollából. A Poiret val vitatkozó cikkeken kívül egész sereg a divat körébe vágó olvasmány és félszáz divatkép jelent meg a ez tézi élvezetessé a gyönyörű kiállítás divat revűnek ezt a számát is, amely a Riviera szezonjáról egy nizzai divatcikkek keretében, a pesti farsangról több aktuális csavargásban számol be. Művészeti kronika a toalettekről szóló divatcikkek egészítik ki a lap tartalmát.

* **Filharmonikusok hangversenye.** Telmányi Emil hegedűművész, ki Koppenhágában, Stockholmban, Hágában, Amsterdamban stb. oly sikerrel szerepelt, e héten lipcei és drozdai szereplése után Aradra jön a vasárnapi 3. filharmonikus hangversenyre, hol Beethoven hegedűversenyét játsza a zenekar kíséretével, mely Zelner Sándor karnagygyal Richard Strauss, Schubert és Rossini egy-egy művét is előadja. Jegyek már csak 6 koronától lefele kaphatók Scherhag-cégnél (Andrássy-tér 14.)

* **A senki leánya.** (Az Uránia új szenzációja.) Megérdemelt nagy érdeklődés mellett került színre pénteken A senki leánya a címszerepben a legszebb német színésznők egyikével Buemann Paylander kisasszonnyal a világhírű művész nővéreivel. A kép maga a legártízuusabb látványosságok egyike, telve finomsággal, művészi elképzeléssel és olyan beállításal, pazar kertek, hangulatos tájak, — amilyent kevés moziképen látnunk eddig. Nem sablonos szerelmi történet, hanem lebilincselő, poétikus dráma A senki leánya, amely nem az idegekre hat, hanem a szívünket érinti. A közönség őszinte elragadtatással élvezte a csodaszép képet és az előtte színre kerülő válogatott fényes műsort. Aki szeretné a finom művészetet, okvetlen nézzék meg a nagyszerű attrakciót. 175

* **60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 100 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel László kölcsönzőintézetében, Aradon.**

VAROS ÉS MEGYE.

Az Orczy-utca lakosai agitációjának sikerült a törvényhatósági közgyűlés figyelmét az utca és egyúttal az Újtelep tűrhetetlen állapotaira felhívni. A közgyűlés megszavazta a Shone-esatorna költségeit, azonban az időközben az általános drágaság következtében 150 ezer koronában megállapított költségek 191 ezer koronára emelkedtek. A legutóbb tartott közgyűlés ezt a különbséget is jóváhagyta, de a közigazgatás nehézségeit és coplját nem ismerő Orczy-utcaiak abban a bizszenben, hogy azonnal hozzálehet kezdeni most már a csatorna építéshez, napról napra levelekkel és személyes megjelenéssel figyelmeztették Varjassy Lajos polgármestert és a tanács tagjait, utcajuk mizériáira. A tanács a legjobb akarat mellett sem írhatta ki a versenytárgyalást, mert három minisztériumnak kell felülbírálnia minden csatornázási tervet és jóváhagyania a költségvetéseket. A tanács ma, miután meg kellett várnia még a felelősségi idő lejártát is, ahhoz a rendkívüli módszerhez nyúlt, hogy Virágh Lajos főmérnököt Budapestre küldötte azzal az utasítással, hogy vigye magával az összes iratokat a minisztériumokban személyes előadás kapcsán eszközölje ki a közgyűlési határozat jóváhagyását. A főmérnök ma délután utazott el Budapestre és valószínű, hogy küldetése eredménnyel jár.

A francia katona.

(Saját levelezőnkől.)

Páris, január 24.

Talán sehol sem oly népszerű a hadsereg, mint Franciaországban, ahol a multak dicsőségének és a jövő reményének valóságos megtestesülése. Rajonganak a hadseregért és szeretik a katonákat, a piros kék uniformis nemzeti szimbólum, melyhez ragaszkodnak, melyen változtatni még célszerűségből sem engednek. Csakélyosság, de jellemzi a közhangulatot és mutatja a közhangulatot, hogy egyik párisi színházban, a Theatre Dejaze-ben 2200-adik, azaz kétezerkétszázadik előadása felé közeleg sorozatos előadásában a Tire au Flanc című katonai tárgyú darab.

És ha az utcán nagy ritkán katonákat látni elvonulni, az emberek nem azzal a bizonyos kíváncsisággal, a vágygal a látványosság iránt, hanem tiszta szeretettel, a szemekben látható lelkesedéssel néznek rájuk.

Nem akarjuk itt a francia katonákat, sem a francia hadsereget bírálni, csak egy-két jellemző dolgot róluk elmondani. Első, ami külföldinek feltűnik, a kisebb fegyelem, mely első látásra észrevehető. A francia katonában nincsen meg az a feszesség, ami a németben, vagy akár csak a miénkben is, a katonás merev tartás itt nem divatozik és az uniformis nem feszíti ki a melleket. A polgárember beviszi a hadseregbe is az egyenlőség tudatát és ha feljebbvalóját tiszteli is, nem látja benne azt az atyaiságot, — mint a mi bakánk akár csak a káplár urban is. Tulságosan intelligens ahhoz úgy a közlegény, mint az altiszt, hogy a legdurvább hangon beszéljenek egymással, a mundérban is a polgártársat látják. Természetesen, a fegyelem rovására megy a dolog, sőt egyenesen olyan dolgok történnek, melyek nálunk lehetetlenek. Ime egy példa: Egy fegyvergyakorlatra behívott tartalékos az egyik helyi szocialista lapban közzétett saját névalírása alatt egy cikket, melyben Busch nevű kapitányát megtámadta, elkövetve többek közt ellene a legnagyobb sértést, mely franciát érhet, azt írva róla, hogy *német*. A vizsgálatot megindították és a katonát lefokozásra ítélték. Eddig nálunk is így csinálták volna. Most azonban a lefokozott katona levelet írt kapitányához, melyben bevallja, hogy tévedett, különösen akkor, mikor németnek hitte, hogy meggyőződött arról, hogy strassburgi származású és hogy éppen francia érzése és hazafisága vitte őt a francia zászló szolgálatába. Bocsanatot kér és kéri kapitányát, hogy levelét tegye közé. És a kapitány a levelet közölte a hírlapokban. Vajon megtörténne-e nálunk is ez, hogy egy tiszt olyannyira fontosnak tartaná egy tartalékos altisztje véleményét, hogy egy ilyen bocsanatkérő levelet nyilvánosságra hozna? Imponáló példája ez annak a megbecsülésnek, mellyel minden ember iránt viselkednek a francia hadseregben. Emberileg mindenestre szép, örülni lehet, hogy van katonaság, hol az embereket így megbecsülik, de ilyen mértékben bizonyly a fegyelem, a feltétlen engedelmisség rovására megy.

Vagy egy másik eset, melyet aktív katona tett szolgálatban és amely nálunk bizonyára nem fordulna elő. A Jardin de Luxembourgban áll a szenátus palotája, mely előtt állandóan katonai diszörtség van. Ez a park a párisi gyerekek nagy részének játszó és üdülőhelye, hol délutánonként az ő zsebvajuktól hangos minden. Ott áll a faköpenyeg mellett, vállán a hosszú szuronyos puskával egy katona. Egy hároméves apró gyerek fut feléje és közben felbámul a csillogó szuronyra, úgy, hogy egyszerre csak néhány lépésre a katonától, hasra esik. Szétterpeszkedik a földön, sirteljes keserőséggel, de a dada nincs a közelben, hogy felmelve. Erre az őrtálló katona falhoz támasztja a puskáját, odamegy a gyerekhez, felemeli, letisztítja a ruháját a legnagyobb gyöngédséggel és azt mondja a pityergő kis fiúnak:

— Aztan máskor vigyázz kicsikém, mert ha megint elesel, nem emelnek ám fel!

Azután visszamegy a posztjára, felveszi vállára a puskát és vigyáz tovább a szenátus palotájára. Ennél bájosabb jelenetet igazán keveset láttunk, de kommentárt hozzá fölösleges fűzni.

Korántsem mondjuk ezzel, hogy ez a francia katona, hogy mind ilyen a francia katona, csak elmondtuk ezt a kis esetet, úgy, ahogy megtörtént, úgy, ahogy magunk láttuk. Vannak aztán sokkal komolyabb jelenségek, melyek már igazán veszélyt jelentenek a francia hadseregbe, az antimilitarista mozgalom, mely magában a hadsereg kebelében is tért hódít, az *anarchizmus és szabotázs, mely már ijesztő példákkal is szolgált*. A haditengerészetnél oly gyakran előforduló szerencsétlenségek, robbanások sokak szerint nem a löpor rosszaságára vezethetők vissza, hanem anarchisták tudatos tetteire. Ha pedig ez igaz, ezek az anarchisták a hadsereg kebelében vannak. Igyekeznek is újabban mind erőlesebben gátat vetni az antimilitarista mozgalomnak és a francia kormányok erős kézzel látnak hozzá, hogy elnyomjanak mindent, ami hadseregüknek ártana. Hogy meglesse hozzá az erejük, vagy mint a forradalom, mely színtén innen indult ki és vonult végig egész Európán, ez a mozgalom is áttérjedve a többi hadseregbe, talán-talán minden hadsereg bomlására fog-e vezetni, a messze jövődö titka.

H. S.

Öngyilkos aradi orvosnövendék.

(Purza Aurél titokzatos halála. — Amerikai párbaj?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

A mai napon az aradi rendőrséghez érkezett szolnoki távirat rendkívül titokzatos öngyilkosságról adott hírt. A sürgöny nem oldja meg azt a rejtélyt, amely az öngyilkos fiatalember halála körül támadt. A távirat elmondta, hogy Szolnokon ma egy hete öngyilkossá lett fiatal emberben az *aradi illetőségű husz esztendő Purza Aurél, budapesti joghallgatót ismerték jól*. Hogy mi oka volt a jó anyagi viszonyok között élő fiatalembernek öngyilkosságot elkövetni, azt nem tudta meg se a szolnoki, se az aradi rendőrség, mert még a fiu aradi rokonai a Aradon lakó apja se sejtte: miért végezte ki önmagát Purza Aurél olyan titokzatos módon, amelyből *amerikai párbajra lehet következtetni*. Az elhunyt orvosnövendék ugyan csaknem naponta ellátogatott az Aradról Budapestre költözött Medvecky Zsigmond nyugalmazott miniszteri osztálytanács házához. A tanácsos szép, intelligens leányai közül az egyiket tanította is Purza és akik jól ismerték a fiatalembert, azt állítják, hogy szerelmes volt a Medvecky-kisasszonyok egyikébe. A rokonság azt hiszi: amerikai párbajról van szó, azonban ezt a föltevést eddig semmi pozitív adat se erősítette meg.

A rejtélyes ügy részletei a következők:

A most öngyilkossá lett fiatalember az aradi főgimnáziumban tett érettségi vizsgálatot két esztendővel ezelőtt. Kitűnő tanuló volt és mikor mint orvosnövendék az egyetemre került, nagyobb összegű román ösztöndíjat is kapott. Az apjával, aki Aradon lakik, nem igen tartott főn ösztöndíjtétet, mert — a rokonok előadása szerint — nem helyesen viselkedett vele szemben. Ezért Aradon a József főherceg ut 17. szám alatt lakó nagyanyjával, a ugyanott lakó nagybátyjával Purza Istvánnal levelezett leginkább; ezek a rokonai gondoskodtak arról, hogy a fiatalember semmi- ben se szenvedjen hiányt. Minden hónapban küldtek neki pénzt s ezért a fiu háas is volt. Aradozó leveleket küldött és egyelőre az az okozott nekik örömet, hogy nagyon jól tanult és a jómódu Medvecky-családtól tanításért ka- pott di-

jakat is jó célokra használta föl. Egyáltalán érde- mesnek mutatkozott nagyanyja és nagybátyja támogatására.

Aradi rokonai az utóbbi hetekben aggodalommal konstataáltak, hogy a fiatalember nem ír, pedig azelőtt hetenként szokott hírt küldeni önmagáról. Még jobban tetézte nyugtalanságukat az a körülmény, hogy mintegy két héttel ezelőtt megjelent náluk Raiku Aurél aradi illetőségű budapesti jogász, aki a román tünepekre hazaérkezett. Raiku szomorúan mondta Purza nagybátyjának:

— Aurélról rossz hírt kaptam. Egy Kovács János nevű szabadkai közös barátunk, aki szintén egyetemi hallgató, azt írta ma nekem, hogy Aurél a hozzá intézett levél szerint öngyilkos lesz. Kovács elküldte nekem Aurél levelét, amely így szól:

Kedves Barátom, nem bírom tovább az életet. Meg kell halnom, s meg is halok. Öngyilkos leszek. Olyan helyen halok meg, ahol nem akadnak rám, elrohadok és csak tavaszkor fognak elrohadt testemre akadni. Isten veled. Add át tiszteletemet mindazoknak, akik veled együtt szerettek engem. Isten áldjon; barátod Purza Aurél.

A fiatalember rokonai valószínűnek látták, hogy Purza öngyilkos lett.

Ugyanis Purza Aurél legutoljára a román karcsony előtt írt nagybátyjának s akkor pénzt kért tőle. Nagybátyja küldött is neki 100 koronát, két nappal később pedig atyja adott fel címére 150 koronát. Ezt az utóbbi pénzküldeményt azonban már nem vette kézhez Purza Aurél, a 150 korona visszajött a feladóhoz azzal, hogy *a címzett elköltözött.*

A kétségbeesett rokonok tanácstalanul néztek a történendők elébe. Mindössze csak annyit te- hettek meg, hogy egy nagyon elterjedt fővárosi lapban *apróhirdetést tettek közzé, amelyben kérték a fiut, hogy adjon magáról életjelt, s felszólítottak egyúttal mindenkit, aki a fiuról tud valamit, hogy közöljék velük.*

Ez nyolc nap előtt történt. Azóta a fiu nem adott életjelt, a felszólításra sem jelentkezett senki, aki tudott volna valamit holétéről.

Nagyanyja és nagybátyja az aradi rendőrségnek is bejelentették a dolgot s a rendőrség megkeresést is intézett néhány városhoz: ha valamit tudnának a fiuról, akinek személyleírását mellékeltek, úgy azt közöljék az aradi rendőrséggel.

Ma reggel érkezett távirat a szolnoki rendőrségtől, hogy ott egy hét előtt öngyilkos lett egy fiatalember, akire ráírtak Purza személyleírása. A fiatalember Budapestre érkezett, egy elsőrendű szállókába ment, ott megebezelt, majd megivott egy üveg söröt s aztán agyonlőtte magát. Semmiféle írást nem találtak nála, sőt zsebkendőjéből és kabátjából is kifejtette a monogrammot. A szolnoki rendőrség mindössze annyit állapíthatott meg, hogy az öngyilkos fiatalember téli kalátja Aradon készült. Annak a cégnek vignetája volt benne, ahol Purza dolgoztatni szokott.

Purza édesatyja és rokonai ma elutaztak Szolnokra, hogy a hullát agnoszkálják. Még a család sem tudja magyarázatát adni annak, hogy a fiu miért lett öngyilkos? Jól tanult, anyagi gondok nem bántották, egészséges volt. Legvalószínűbb, hogy szerelmi bánat adta kezébe a gyilkos fegyvert. Purza Budapesten tanította Medvecky Zsigmond miniszteri osztálytanácsosnak csodaszép leányát, akit még Aradról ismert. Lehet, hogy a fekete, rövid haju, égő szemű urileányba szeretett bele Purza, de alapos gyanúkok mutatnak arra is, hogy amerikai párbajról van szó.

HIREK.

Zsaroló vizsgálati foglyok.

(Kik másolnak a budapesti ügyészségen?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 24.

Hogy azokat az apró bűncselekményeket, amelyek jómódu és előkelő állású egyének életében is előfordulhatnak, mennyire igyekeznek a zsarolók felhasználni és hogy az ilyen zsarolók még a börtön falai közül is elérnek áldozatukhoz, annak ékesen szóló példája az alábbi panaszos levél, amelyet egy fővárosi időszaki lap-hoz intéztek.

— A budapesti Kir. Ügyészség fogházában levő vizsgálati foglyokat, különösen az intelligensebbeket, az ügyészség felhasználja a kiadókiváltalásban írásmunkákra — írja a megzsarolt ember. — Ezek a vizsgálati foglyok azután értesülnek az ügyészség előtt folyamatban levő összes bűnügyekről.

Igen gyakori eset, hogy egyik másik letartóztatott a saját vádiratát másolja le, de ez még mind semmi volna, ha elő nem jönne az az eset is, hogy ezek a gyanúsítottak igen kényes esetek, bűnügyek tudomására jutnak, mely értesüléseket azután ha szabadulnak, kitűnően tudják kamatoztatni. Már több veszedelmes zsarolás indult ki ebből. A vádlott vagy hozzátartozója felhasználta tudását, amit a bűnügyről megtudtak s nem egy érzékeny vágás történt ebből kifolyólag.

A hivatalos titokra az ügyészségnél kellene leginkább ügyelni. Szégyen a magyar államra is, hogy ilyen titkokat esküt nem tett egyénekre bíz, rabokkal másoltatja le a hivatalos iratokat, kik visszaélhetnek a tudomásukra jutott hivatalos dolgokkal. Engemet 5000 korona erejéig zsarolt meg egy ilyen rabnak a testvére, fenyegetőzván, hogy az ellenem levő bűnpör adatait nyilvánosságra hozza. Ezzel az 5000 koronával mint kaucióval azután kihozta a vizsgálati fogságban levő bűnját, aki most átvette a zsarolási hadjáratot. Elmesélte, hogy ezt a vizsgálati rabok egy-estől tanulják s igen örvendenek, amikor egy-egy zsebrósa lipótvárosi udvari tanácsos bűnügyéhez juthatnak. Egyik megzsarolt udvari tanácsos.

— A beteg Rajner királyi herceg. Bécsből jelentik: Rajner királyi herceg állapotában a javulás nem tartott sokáig. Az éj folyamán állapota kissé rosszabbodott. Éjjeli nyugalma meg volt zavarva. Ma reggel a beteg állapota a tegnapihoz képest kevésbé kedvező volt. Délben a következő jelentést adták ki: A beteg állapota a délelőtti folyamán ismét kissé javult. Hőmérséklet 37,5, érverés 90. A kínzó csuklás teljesen megszűnt. Táplálékfelvétel jobb, szubjektív érzés is javult.

— Az aradi reformátusok közgyűlése. Az aradi református egyház évi közgyűlését január 26-án vasárnap délelőtti tizenegy órakor tartja meg a város ház emeleti tanácstermében. Tárgyai: jelentések a múlt évi állapotról, gondnoki számadásról és az új költségeloirányzatról. Ez alkalommal gondnok- és presbiterválasztás is lesz. Szavazási joggal azok birnak (adófizető nők is), kik fel vannak véve a megerősített választói névjegyzékbe. A választás közfelkiáltás mellett is történhetik, azonban tíz választó kívánatára el kell rendelni törvény szerint a szavazólapokkal való választást. Betöltésre kerül 15 rendes és 5 pótlagsági hely.

— Polgármesterré választott tb. főszolgabíró. Érdekes eredménye volt a fehértemplomi polgármesteri állásra kiírt pályázatnak, amennyiben Váczi János, a lippai járás tb. főszolgabíráját választották meg Fehértemplom polgármesterévé. Váczi Lippán nagy népszerűségnek örvendett és távozását nagyon sajnálják.

— Adomány a hat gyermekes özvegynek. Hirt adtunk lapunk tegnapi számában arról a nagy nyomorúságról, melyben özv. Cibre Gergelyné szenved a hat árójával s már már az öngyilkosságra adták magukat. A szegény család sorsa sokakban mély részvétet keltett s akadtak nemesszívű emberek, kik adományaikkal segíteni akarták a család kétségbeesítő helyzetén.

Szerkesztőségünkhez a mai napon a következő adományok folytak be:

Wolf Jenő, a Berliini Victoria Általános Biztosító Részvénytársaság főügynöke leányának, Wolf Böszikének gyűjtése: 45 korona, Hajós Árpád 10 korona, Wojtek és Weisz 10 korona, Villanygyár adománya 20 korona, Grosz Mór 4 korona, özv. Kárász Dezsőné 1 korona, Werner Dánielné 1 korona.

Egy főgimnáziumi tanár a következő sorok kíséretében küldött tizenhat koronát.

Tekintetes Szerkesztőség! A nyomorúságnak minden megnyilatkozása részvételt kelt, de sehol sem talál oly érzékeny visszhangra, mint ha kis gyermekek — még nem érdemelt — szenvedését látjuk. Először között voltam, ki a tek. Szerkesztőség humanus érzékét mutató híradását olvastam s első között akarok lenni, ki a szegény beteg gyermeknek meleg szót s orvosságot akar nyújtani! A mellékelt pár fillért kérem mielőbb Cibre Gergelynéhez juttatni, hogy felhasználhassa. Ki való tisztelettel K. I. főgimn. tanár.

Azonkívül a villanygyár havi huszonöt korona kegydíját szavazott meg özvegy Cibre Gergelynének.

— Aradi munkások nyomorgása. Sem a tudomány, sem a legerősebb vaslogika, de a legfurfangosabb politikai okoskodás sem lehet olyan meggyőző erejű, mint a legegyszerűbb tény. A magyar sajtó egy része napok óta törekszik meggyőzni a szociáldemokrata pártot arról, hogy ha valaha, úgy most veszi kezébe a siker minden reménye nélkül a politikai sztrájk fegyverét, mert éppen azok a tömegek, amelyek lelkesedésére, kitartására és elszántságára számít, ezer és ezer okból inkább keresetre kenyerre és munkára szorultak, sem hogy egy beláthatatlan eredményű s inkább kudarcra, mint sikerrel kecsegtető munkabeszüntetés által akarják politikai jogaik kiterjesztését kiereszkölni. Az aradi szociáldemokrata-párt titkára, Sztréngár Demján Száva bizonyára a legérettebb megfontolás után és rendkívül nyomasztó körülmények hatása alatt adta be Arad város tanácsához éppen ma azt a jogos kérelmet tartalmazó kérvényt, amelyben tudomására hozza a város vezetőségének, hogy Aradon napról napra nő a munkanélküli munkások száma és ezek, valamint családjaik a legkétségbeesítőbb nyomornak néznek elébe. Helyes cselekedet volt ezt a szociális és gazdaságilag szomorú állapotot a város közönségének tudomására hozni, mert ahhoz minden magyar munkásnak joga van, hogy munkát kérjen. A város vezetősége bizonyára felelősségének tudatában komoly megfontolás után a töle telhető legmesszebbmenő mértékig igyekszik is majd ezen a sajnálatos állapoton változtatni. Azonban a szociáldemokrata-párt vezetőségének emez őszinte és leplezetlen feljajdulás után nincs joga munkaszünetelésre szólítani azt a munkásságot, amelynek érdekében ilyen szomorú kérelemmel volt kénytelen ahhoz a polgársághoz fordulni, amelynek ugyancsak súlyos helyzetét a legrettebb fegyverrel, az általános sztrájkal készül aláásni.

— Felolvasás a Balkán háborúról. Adorján Andor, január 26-án, vasárnap délután 4 órakor tartandó felolvasása iránt nagy az érdeklődés és a jegyek legnagyobb része elkelt. Tekintve, hogy a jegyek száma nagyon is korlátolt, tanácsos azokat már előre váltani. Jegyek kaphatók: Braun M. ruhakereskedő, Kerpel Izó könyv, Lantos Jó zsef női divat, Maidt és Schrödtr férfi divatru és Pichler Sándor papirkereskedőnél.

— A Briand kormány bemutatkozása. Párisból jelentik: Ma délután az ujonnan kinevezett Briand-kormány úgy a kamarában, mint a szenátusban bemutatkozott. A kamarában Briand, a szenátusban Barthou igazságügyminiszter olvasta fel a kormány nyilatkozatát, mely szerint a kormány az eddig követett politikát fogja továbbra is követni. Felsorolja a legközelebb megoldandó kérdéseket és azután kijelenti, hogy még az eddig is nagyobb figyelemmel kell kísérni a külügyi problémákat. Franciaország továbbra is kitart a szövetségesei mellett és ez képezi változhatatlan alapelvét a francia külügyi politikának. Az utóbbi hónapok tapasztalatai bebizonyították, hogy mily nagyfontosságú szolgálatot tesz Franciaország a világ béke érdekében. Továbbra is a béke fenntartásáért fog sikraszállani. A kamara ülésén Briand közvetlen előterjesztése után roszsul lett. Ki kellett kísérni a teremből s azután nemsokára magához tért. A kormány jelentését a szenátus és a kamara túlnyomó nagy része nagy helyesléssel s tetszéssel fogadta.

— Széttépett püspöki körlevél. Nagyváradról jelentik: Papp Antal, az ujonnan kinevezett görög-katolikus magyar püspök három héttel ezelőtt magyar nyelvű körlevelet bocsátott ki, amelyben tudatja a magyar püspökség létesítését. A körlevelet a lelkesek a nép előtt is felolvasták. A felolvasást botrányos incidensek zavarták meg. Így Szaniszló községben Pupa Alexa lelkes olvasa fel a körlevelet a templom előtt. Midőn a pap az első magyar szót kiejtette, felzúdult a néptömeg, majd a kurátor kitepte a pap kezéből a körlevelet, kettészakította és azt kiáltotta: Nem kell az új püspöktől, visszaküldjük a körlevelet! Zajos jeleneteket provokált a körlevél több biharmegyei községben is, ahol szintén kitepték a pap kezéből a püspöki cirkulárát.

— Egy család multja. Budapestről jelentik: Mikor Pálós Ignác lakásán a rendőrség házkutatást tartott, mint ismeretes, Kiszaludt fogházgondnok nevében egy ember jelent meg Pálósánál és férje számára elemezési költségek fedezésére pénzt kért. Az ott jelenlévő detektívek az illetőt lefűltek. Bekísérték a főkapitányságra, ahol kitűnt, hogy az Theimer Adolf többször büntetett család. Theimer nagyon sok szédelgést követett el, még Bécsben sem kímélte, Markovics budapesti rendőrfelügyelőnek adva ki magát, uniformisban egy hélig elősködött a bécsi rendőrtisztek nyakán és végül érzékenyen megpumpolta őket. Mire kitűdött a család, Theimer már árkon-bokron túljárt. Nagyon sok szédelgést követett el Budapestben is. Egy alkalommal beállított Nagy R. zsef koronaherceg utcai diszműarúüzletébe, és azt mondotta, hogy ő gróf Andrássy Gézáé komornyija. Előadta, hogy urnője két arany ridikült kéret. A kereskedő gyanútlanul átadta a csalónak az értékes tárgyakat, melyekkel Theimer természetesen megugrott. Ugyancsak mint Andrássy grófnő inasa a Kovács féle étteremben vacsorát rendelt, amelyet a vendéglő alkalmazottaitól az utcán átvett és lakásán kedvesével elfogyasztott. Lukács László, gróf Károlyi Mihály és herceg Eszterházy nevében is igen sok csalást követett el.

— Sikkasztó jegyzőpár. Szombathelyről jelentik: Pacsai Gyula németeszentgróti körjegyző tegnap a feleségével Grandics Szabina szentgróti postamesterrel együtt megszőkött. Ugy a jegyző, mint a postamesteri hivatalban vizsgálatot tartottak és 14.000 koronás sikkasztásnak jöttek a nyomára. Nagyrészt postára adott közigazgatási pénzeket, valamint Amerikából érkezett pénzeket sikkasztottak el. Eltűnésekor a házaspár gyermekeit bezárta a lakásba, akiket az éhségtől félig alétan találtak a szomszédok. Egy napi bujdosás után a házaspár ma az ügyészségen jelentkezett, ahol elmondták, hogy öngyilkosságot akartak elkövetni.

— Gyászemlékünnepe. Az aradi zsidó hitközség előjárása köz tudomásra hozza, hogy a bold. Steinhart Jakab, a hitközség volt érdeműs lelképásztorának halálának évfordulóján, e hó 25-én (szombat) d. u. 4 és 5/4 órakor a zsinagógában gyászemlékünnepelet tart. Az előjárás.

— Százhusz hold föld a holdban című cikkünkre vonatkozólag azt közlik velünk, hogy *Muntyán ellen nem Raduly* Mózes dr. aradi ügyvéd tette a följelentést, hanem a kúrtósi román pap. Muntyán György anyja volt kúrtósi lakos a tulajdonát képezett a kúrtósi 939 és 854 sztkvben felvett ingatlanokat még életében 1894. évben eladta három kúrtósi paraszt embernek. Az eladásról készült adásvézési szerződések alapján a vevők a tulajdonjogot javukra be is kebelezették. A szerződések készítése után Muntyán György anyja nem sokára elhalt, hátrahagyván fennnevezett kiskorú gyermekét. Muntyán György nagykorúságát elérvén, a faluban elhangzott szóbeszéd alapján keresni kezdte vagyonát a megtudta, hogy az ingatlanok már másnak a nevében vannak. Lépéseket tett, hogy a szerinte elhárított vagyonát visszaszerezze. Ügyével elment Raduly Mózes aradi ügyvédhez, ki felvilágosította, hogy a pöröket csak úgy nyerheti meg, ha okiratokkal igazolja, hogy édes anyja az adásvézési szerződés kelte előtt halt el. Muntyán György a kúrtósi lelkészről szerzett is egy halotti anyakönyvi kivonatot és az előjáráságtól egy haláleset felételi ívet, melyben a halálozás idejéről 1895. december hó 19 volt feltüntetve, holott az adásvézési szerződések korábban keltek. Ezen okiratok alapján indította meg a pört az ügyvéd mintegy 5 hold föld tulajdona iránt. Muntyán az ügyvédnek 1000 korona honoráriumot ígért s egyben szegényeségi bizonyítványt is szerzett be, hogy a pört költségek nélkül is le lehessen folytatni. A pörben érdekelt alperesek rögtön látták, hogy Muntyán György anyjának elhalálozásáról *becsalott okiratok hamis adatokat tartalmaznak* s kérdőre vonták a kúrtósi gör. kel. lelkészt, ki az anyakönyvet kiállította. A lelkész a kir. törvényszék pörtárában az alperesek ügyvédjének jelenlétében az anyakönyvet megtekintette s konstata, hogy az általa kiállított *évszám ki van vakarva és más évszám van beírva*. A lelkész az általa kiadott anyakönyvek valódiságáért felelős lévén, ismeretlen tettes ellen közokirathamisítás miatt az aradi kir. ügyészségnél feljelentést adott be. Ezen feljelentés alapján indult meg az eljárás Muntyán György ellen. Egyébként a most országosan körözött Muntyán György nem csalt ki pénzt Radulytól, hanem Raduly számlából önként adott neki kisebb összeget.

— Halálos baleset. Megirtuk, hogy a Hegyaljai motoros vasút Cszmadia Bala nevű motorvezetője tegnap kinaolva a gép ablakán, belevágta a fejét a alá mellett álló vasbeton oszlopba. Ma éjszaka a vezető az aradmegyei köz-kórházban belső sérülései következtében elhunyt. Kihallgatható nem volt, mert eszméletét egy pillanatra sem nyerte vissza. A rendőrség megauapította, hogy mulasztás senkit sem terhel, jelen tétet tett az aradi ügyészségnek a balesetről és kérte a temetési engedély megadását.

— Hazatért fogspeciálta. Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy külföldi utamról visszatértem és a mai naptól kezdve ismét a tisztelt közönség rendelkezésére állok. Tisztelettel Novák Rudolf műfogspeciálta. Arad, Szabadságtér 5. sz. 661

— Sztrájkoló diákok. Bécsből jelentik: A kiviteli akadémián ma délelőtt általános diáksztrájk tört ki, amelynek az a célja, hogy kiérőszakolják az akadémiának kereskedelmi főiskola jellegével való tolrühazását. A sztrájkban mintegy 800 hallgató vesz részt és három napra van tervezve.

— Elmebajos a Vatikánban. Rómából jelentik: Tegnap éjszaka egy elegánsan öltözött ur be akart hatolni a Vatikánba. A schwaici testőrség visszatartotta, de ő kijelentette, hogy okvetlenül beszélnie kell a papával. Átadták a rendőrségnek, ahol kiderült, hogy 39 éves, elmebajos artista.

— Karácsonyról visszamaradt több száz doboz divatos levelepapír minden elfogadható árrban kapható Kerpelnél.

— Fizetésektelen kereskedők egyeztetését és moratorium megszerzését elvállalja „Kereskedelmi Egyeztető” iroda Arad, Simonyi-utca 9. sz. Telefon szám 828.

— Üzleti könyvek, u. m. sztrazák, naplók, főkönyvek és irodai szerek Kerpel Izsónál olcsón kaphatók.

— Falemezék (Pappe) olcsón kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében.

— Házasulandók figyelmébe! *Jegygyűrűk, pompás briliáns ékszerek és aranyáruk* egyedül a készítőn-l nagyválasztékban legolcsóbban kaphatók. Waldmann I. ékszműves, Arad, Szabadságtér 14. 601

— Legjobb hegedűhurok és töltőtollazárak Kerpel Izsónál kaphatók.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Pallós Ignác vagyona. Budapestről jelentik: Pallós Ignác bűnügyében Takács vizsgálóbíró befejezte mind a három vádlottnak a kihallgatását. Ma megjelent előtte Pallós új védője, Gál Jenő dr. és előadta, hogy sürgősen beszélni szeretne védencével. Bizonyítani kívánja ugyanis, hogy Pallós vagyona — majdnem az egész kárta fedezetet nyújt. Az angol társaság szerinte nem tett feljelentést, hanem igyekszik az ügyet békésen szandálni. Hogy Pallós vagyoni állapotáról felvilágosítást adhasson, feltétlenül beszélnie kell vele. A vizsgálóbíró megengedte, hogy a védő holnap értekezhesen védencével.

§ Aki a leányát kilakoltatja. Budapestről jelenük: Izgalmas tárgyalás helye volt ma délelőtt a VI. kerületi járásbírósnál Sarly Sándor dr. járásbíró tárgyalóterme. A tárgyalásra kitűzött ügyek között volt özv. Melzer Péterné háztulajdonosnő kilakoltatási keresete is, a melyet a saját leánya Róth Miklósné kávémérőnő ellen indított, a kit a Röppentyű u. 5. számú házából bírói ítélettel eltávolíttatni kért. Özv. Melzer Péterné és leánya, Róth Miklósné között már hosszabb idő óta elkeveredett ellenséges viszony volt. Az anya több ízben megkísérelte azt, hogy leányának férjével való házaseletét megsemmisítse. Sikerült is azt elérnie, hogy R. t. n. a férjével több ízben civódott, sőt egy ízben az aszöny paprikát is öntött férje szemébe. A mai tárgyaláson Róth Miklósnét annyira elfogta az izgalom, hogy egyszerre eszméletlenül esett össze a tárgyaló teremben. A mentők térítették csak magához Róth Miklósnét. Ennek az esetnek hatása alatt aztán az anyai szív is meglágyult és egyezséget kötött alperes leányának jogi képviselőjével. Az egyezés értelmében az anya megengedte, hogy leánya, Róth Miklósné, március 1-ig lakhassék az ő házában.

§ A megtalált vagyon. Megirtuk, hogy a nagykarolyi ügyesség utasítására a kispesti rendőrség kihallgatott egy kispesti asztalosmestert egy harminc évvel ezelőtt állítólag történt titokzatos esetre vonatkozóan. Az asztalosmester ugyanis állítólag látta, hogy ezelőtt harminc esztendővel egy Bécsben élő magyar ember elvesztette a nagykarolyi vásáron nyolcvanezer forinttal bélelt pénztárcáját, melyet az egyik vásáros megálalt és elrejtett, aki azóta anyagilag egyre gyarapodott, ma pedig előkelő bankigazgató Nagykarolyban, míg az az ember, aki a pénzt elvesztette, most nyomorog. Mint Szatmarról táviratozzák, ebben az ügyben ma volt az ottani törvényszék előtt a főtargyalás. A kispesti asztalosmestert Ungváry Lajosnak hívják, aki ellen Wetzák Ede nagykarolyi bankigazgató, volt főbírtokos a miatt tett panaszt, hogy a nyáron két ízben is levelet írt neki, melyben azzal fenyegette meg, hogy ha Wetzák nem kárpótolja vagyoniilag vagy őt, vagy azt az embert, aki a nyolcvanas években a nyolcvanezer forintot elvesztette, az ügyet nyilvánosságra hozza, vagy a bankigazgatót följelenti. A törvényszék becsületsértésben mondotta ki bűnösnek Ungváryt, a kit ezért száz korona pénzbüntetésre ítélt. Az ügyész is, a vádlott is főlebbezett.

§ Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Gitta Agoston aradi kir. járásbírósi és Csiky Károly dr. aradi kir. törvényszéki jegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

§ Gondnokság alá helyezés. Az aradi törvényszék ifj. Barbosz József 30 éves, gör. kel. vallású szemléki e dőrt gondnokság alá helyezte.

TARKASÁGOK.

(A jó pulyka sült.) Egy aradi újságíró a napokban egyik előkelő állami tisztviselő családjához volt hivatalos ebédre.

Az ebéd fénypontja pulykasült volt. A pulykasült e nemben a legtekélyesebb volt, a pulykasültet pulykasültje, nagyobb, mint Napoleon.

A háziasszony kedvesen kínálhatta a vendéget a jócskán evett is a költeményszerű sültből. Mikor befejezte, újból elébe tették a tálat. Ekkor a kitérő zsurnaliszta egy combot kihalszva, zsebéből újságlapot vett elő s a legnagyobb nyugalommal csomagolni kezdte a sültet. Mikor látta, hogy körülötte nevetgélnek, sőt zavarban vannak az emberek, magyarázatul hozzátette:

— Kérem, ez a sült olyan jó, hogy be kell tenni az újságba!

(Különös sertésvész.) Egy aradi hentesmester a múlt héten öt darab disznót vitt szuratai az aradi vághídra.

A szegény hentesnek peche volt. A disznók mindegyike sertésvésszel voltak inficiálva, s a piros-pozsgás képtől, de annál szigorubb állatorvos elkobozta a húst. Még csak nem is vigasztalta a szegény hentes és csak annyit mondott:

— Bizony kérem, ez típusos sertésvész eset!

A derék hentes ezt már nem tudta szó nélkül hagyni. Indulatosan válaszolt:

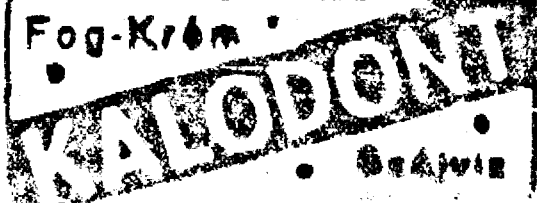
— Jó! Nem bánom! Hát lehet, hogy sertésvész! Az ur tudja! De, hogy tifuszos lenne, az már nem igaz!

MULATSÁGOK.

(=) Az Aradi Autonom Katolikus Kör január hó 26-án, vasárnap délután 5 órakor a „Központi Szálló” disztermében műsoros teadélutánt rendez a következő műsorral:

Chopin: Prélude 20 és Liszt: Cantique d'Amour. Zongorán előadja: Farkas Mariska polgári iskolai zenetanárnő. Prológ. Mondja: Horváth Ilus. Rubinstein: Der Traum; Noszeda Károly: Piros Rózsák és Jansen: Manzanares partján. Ekekl: Fetter Irénke, zongorán kíséri: Weichart Auróra zenekonzervatóriumi énektanárnő. Cillike völgyéne, vigjáték. Előadják: Licsmann Margit, Rózsa Magda, Polich Gizi, Toth Mariska, Prekupas Luja, Balta Margit. Mendelssohn: Vonósnygyes D dur. I—II. rész. Előadják: Karhanek Ferenc, Eckhart István, Kell Rezső és Müttermüller József. A megbabonázott vendégszoba, bohózat. Előadják: Horváth Gizi, Ferenczy Ilonka, Sztróiny Margit, Schwaffer Ilonka, Vasóczy Ilonka, Kohányi Zelmá. Belépő-díj: állóhely 2 korona, állóhely 1 korona.

(=) A snassz bál iránt, amelyet tudvalevőleg február elsején rendez a Központi szálloda összes helyiségeiben az Aradi Gyermekekről Egyeztet, mar most is széles körű érdeklődés mutatkozik. A rendezőségnek az a célja, hogy egy igazán kedélyes és intím mulatság legyen ez a snassz bál, amelynek épen azért adták ezt a nevet, hogy ezzel is dokumentálják: a báton mindenki snasszon fog megjelenni és snasszul viselkedhetik. Az összeállított nagyszabású programot meg nem publikálják s a rendezőség csupán annyit árul el, hogy a nagy kabaré keretében fellépnek Steiner Manci, Pucher Annuska, Bogdán Emeric, Barra Margit, Friedmann Eszti, Freud Irma, Vojda Mariett, Petrány György, Lajtha Béla, Czárán Gara, Rónay Endre, Reicher László, Issekutz László, Paksy Jenő és Zádor Jenő. A konferanszié tisztét Horovitz Gusztáv tölti be. A kabaré után nagy jótekonycélú vásár lesz. A perzsgós, mezeakacscos és játéksátorban, továbbá az apacatanyán — amely Reicher László és Steiner János tervei szerint készül, — az aradi társaság hölgytagjai avatának. A táncmuatás szigoruan zárkord lesz. A belépőjegyek árát három koronában állapították meg a rendezőség.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

= Ajánlat jegybank részvények vásárlására. Goldschmidt Sándor törvényhatósági tag indítványt nyújt be a februári közgyűléshez és rámutatva arra, hogy nemcsak az ausztriai, hanem már igen sok magyar város érdekeltséget vállalt az Osztrák Magyar Banknál, javasolja, hogy Arad közönsége vásároljon 20 darab bankrészvényt, mert azok kamatozása éppen olyan biztos, mint a koronajáradék.

= Varjassy Lajos dr. előadása nemzetközi kereskedelmi oktatásügyi kongresszuson. Szép kitüntetés érte Varjassy Lajos dr. t az aradi Kereskedelmi és Iparkamara titkárát. A folyó év őszén, augusztus és szeptember hónapokban Zichy János gr. vallás- és közoktatásügyi miniszter meghívására a kereskedelmi oktatásügy iránt érdeklődők Budapesten nemzetközi kongresszust tartanak, hogy a kereskedelmi szakoktatás függő kérdéseit nemzetközi vonatkozásaikban megvitassák és tisztázzák. A kongresszussal kapcsolatban, a melyre a világ minden részéből igen nagy számmal jelentkeztek résztvevők, a Kereskedelmi Oktatásügyi Nemzetközi Egyesület magyar osztálya nemzetközi közgazdasági tanfolyamot rendez, hogy a hallgatókat, elsősorban a megjelent idegeneket, az ország közgazdasági és kulturális állapota felől tájékoztassa. A kongresszus szervező bizottsága a kereskedelmi és iparkamara-ról tartandó franciányelvű előadásra Varjassy Lajos dr. t, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara titkárát kérte fel, aki készséggel vállalkozott a magyar Kamaráknak a Kongresszusra idejövő, külföldiekkel egy franciányelvű előadás keretében való megismertetésére.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

Az állandóan kedvezőtlen időjárás hátráltatja a mezői munkálatok teljesítését.

A gabonaüzlet irányzata a megújult háborús hírekre szilárdabb.

Elkelt a mai piacon:

800 mm. buza 20.60—21.40

600 mm. tengeri 10.00—12.40

Rozs 19.00

Árpa 20.00

Zab 20.00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távtráti tudósítás.

Budapest, január 24

Készáru.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Változatlan. Később török hírekre szilárd.

Határidő.

	Déli sárlat	3 óra sárlat
Buza 1913. áprillisa	11.85—11.86	11.86—11.87
Buza 1913. októberre	12.23	12.24 12.26—12.27
Rozs 1913. áprillisa	10.24	10.25 10.23 10.24
Rozs 1913. októberre	9.76	9.77 9.81 9.82
Tengeri 1913. májusra	7.73	7.74 7.73 7.74
Zab 1913. áprillisa	10.77	10.78 10.79 10.80
Zab 1913. októberre	8.94	8.95 8.94 8.95

Budapesti értéktőzsde (jan. 24)

Magyar hitel	805 —
Osztrák hitel	615 —
40% koronajáradék	84.55
Osztr.-magy. államvasút	712 —
Jelzálogbank	42 —
Lezámlatolbank	509.50
Hazai Bank	286.50
Magyar Bank	559 —
Keresk. Bank	2730 —
Rimamurányi	708 —
Salgótarjáni	741 —
Közuti Vasút	675 —
Városi Villamos	864.50

Bécsi értéktőzsde (jan. 24.)

Osztrák hitel	616.50
Magyar hitel	810 —
Osztrák-magyar államv.	700 —
Déli vasút	108 —

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonkénti koronákban.) 918. jan. 24. Buza 75 kilogrammos 20.85—20.95 76 kilogrammos 20.95—21.05, 77 kilogrammos 21.15—21.25, 78 kilogrammos 21.25—21.35 Rozs (prima) 18.40 18.50 (közép) 18.20 18.30 Árpa (csírozó) 20.25 20.55 (takarmány) 18.40 18.60, Zab (prima) 20.40 20.50 közép) 19.40—19.60, Tengeri régl. (magyar) 19.25—19.25 vj 11.00 11.20, (román) régl. 19.25—19.25, vj 10.30—10.50 Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsás) 6.30—6.40.

Felelős szerkesztő:

Bolgar Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombaton, 1913. január hó 25-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

A lila dominó.

Operette 3 felvonásban. Irta: Gatti és Jenbach. Fordította: Mérei Adolf. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Vicomte Sorise Polgár S.	Rajmond	Ajtai Ödön.
Georgine Kállay Jolán.	Báróné	Benkőné
Elledon Hajdutska L.	Rácz Jancsi	Balázs B.
Lóni Nógrádi M.	Jean, lakáj	Olasz Gy.
Anatol gróf Huszár K.	Frederico	Szabó Lajos.
Prosper Győző A.	Pincér	Utasi Béla.

Kézbe este 7/8 órakor.

NYILTÉR.*

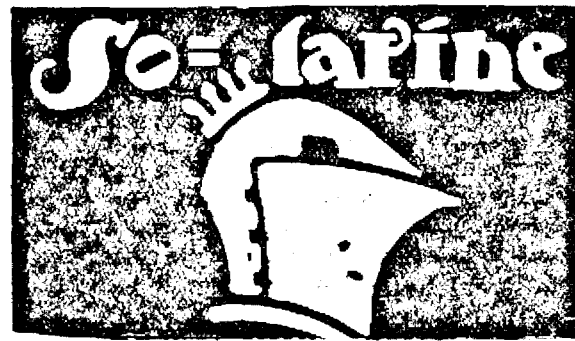
Horgony-Syrup. Sarsaparillae
compos.
Vérhígító. Öregje 3.00 és 7.50 kor.

Horgony-Liniment. Capitel compos.
A Horgony-Pain-Expeller pótléka
Fájdalomenyhítő bedörzsölés
meghűlésnél, rheumánál, köszvényesnél stb.
Öregje 20 1.40 2 — kor.

Horgony-Vas-Albuminat.
Tinktúra.
Vérserkentésnél és vérszegénységben. — Öregje 1.40 kor.

Beszerezhető a legtöbb gyógyszerárterben vagy közvetlenül
RICHTER dr. az „Arany oroszlán”-hoz címzett prágai
(I. Elisabethstrasse 8) gyógyszerárterből.

Raktár Magyarországon: TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerár, Budapest. 9301

Schicht Solarine fémtisztító

pompás fényt varázsol fémekre, nikkel-, réz-, ezüst- és aranytárgyakra. A fényt legtovább megtartja! Szavatoltan mérge- és savmentes és a használatban a legolcsóbb, mert kiadós és szabadalmazott takarékosági csepegtetővel van ellátva. Nagy olajtartalmánál fogva természetes védelem fémek számára, azok izzadása, foltossá és rozsdássá levése ellen.

9358

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

A Borossebesi Uradalomhoz tartozó
márvány és mészkőbányák
1913. évi május hó 1-től
haszonbérbe adók.

Ajánlatok

569

dr. Czédly Károly

uradalmi jogtanácsoshoz

Arad, Luther-utca 2. sz. adandók be.

Kereskedelmi gyakorlattal bíró
gép- és gyorsírásban jártas kis-
asszony, esetleg fűtőember al-
kalmazást nyer helybeli nagy
vállalatnál. Ajánlatok „Pontos
és gyors jelige alatt a kiadó-
hivatalba kéretnek.

606

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáromat, hol állandóan dus választékot tartok mindenemü legdivatosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,
uri- és női cipész.

Telefon 162. sz. Telefon 162. sz.

Reusz Mór és Fia

Porosz kőszén, kőszén és fauzén-telep
Arad, Boros Béni-tér 12. sz.

A fűtési idény beálltával van szerencsénk ajánlani legjobb minőségű 407

Porosz szalon fűtőszén.
Porosz légszusz pirszenet.

Vasaláshoz rostált darabok
Bükkfaszenet és csomagolt faszenet
Jutányosárban házhoz szállítva

Ingatlanforgalmi és Pácellázó bank Arad, Petőfi-utca 1. sz. Telefon 861. Pécskai-ut 15. sz. (volt br. Bánhid-telek) eladunk kiváló fekvésű

háztelkeket

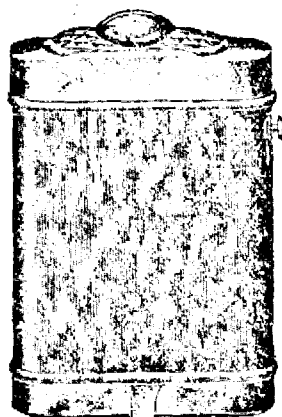
olcsó áron, előnyös kölcsönnyújtással, vagy **5 évi részletfizetésre.** Telkeinkre igen előnyös építési kölcsönöket is adunk. IV-7712.

Villanyos zseblámpa

mindig friss töltéssel.

Villanyberendezések, villanycsillárok.

Dinamó gépek, villanymotorek minden kaphatók

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-utca 2. sz. 1681

Aradi Közlöny
és eladások

Aradi Közlöny

Arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Voltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

Arany és ezüstművek, gyémántok, brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek
Telefon 438. Telefon 438

104-1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Az ország egyes fontosabb piacain a kertészeti termények árai között oly különbségek mutatkoznak, amelyek a szállítási távolságokkal és egyéb természetes árképző tényezőkkel nem indokolhatóak. A m. kir. földművelésügyi miniszter 126470. XI. 1. számú rendelete szerint ezen visszasságokon olyképen kíván segíteni, hogy ezek közül az egyének közül, akik a kertészet ügyei iránt melegebb érdeket tanúsítanak

Meghívó

a „Draucz és Vidéke“ önségélyző-egylet mint szövetkezet által 1913. évi február hó 9. napján d. u. 2 órakor Drauczban a bank helyiségében tartandó közgyűlésére.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság évi jelentése, ezzel kapcsolatban a mérleg jóváhagyása és a felmentvény megadása. 2. A felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadása. 3. Felügyelő-bizottság választása. 4. Esetleges indítványok. 1912. év január hó 1-én volt 332 részvényes 787 törzsbetéttel, 1912. év folyamán kilépett 73 tag 192 törzsbetéttel, belépett 106 tag 253 betéttel, 4 tag szaporította betétét 22 törzsbetéttel, 1912. év végén marad 365 tag 847 törzsbetéttel. 665

Vagyron	1912. évi Mérleg-számla.	Teher.
Pénztári készlet ...	57104	Törzsbetéti számla ... 35509 07
Kötvény-számla ...	186 67	Tartalék alap ... 1701 15
Lejár-számla K. f. ...	186 67	Aradi Első követelése ... 18200
100% értékesíthetőség ...	184 20	A meneti kamatok ... 600 52
Ingatlan számla ...	1100 84	Nyeremény-egyenleg ... 2778 49
Előre fiz. és hátralékos kam. ...	238 40	
Folyósz. Aradi Elsőnél	58789 53	
		58789 53

Kelt Drauczban, 1912. december hó 31-én.

Muzsny Géza s. k. elnök. Fischer Kálmán s. k. igazgató. Wolf Béla s. k. igazgató. Wolf Samu s. k. igazgató. Klein Simon s. k. ügyv. igazgató. Molnár Gyula s. k. pénztárnok. Jelen „Mérleg-számla“ a számviteli fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, helyesnek és rendben levőnek találtatott. 665

Kelt Drauczban, 1912. december hó 31-én.

Dr. Fűöp Gy. Géza s. k. felügy. biz. elnök. Russu Béla s. k. felügy. biz. tag. Marinkovics Mihály s. k. f. biz. tag. Viki Gyula s. k. f. biz. tag. Wolf Zsigmond s. k. f. biz. tag.

A Z

ARADI KÖZLÖNY
Nagy Képes Naptárát
az Aradi Közlöny minden új előfizetője
— ha legalább 1/2 évre előfizet —
ajándéku kapja.

a piaci hírszolgálat terén megfelelő szervezetet hajt létesíteni. Felhívom tehát a nagyközönség azon lelkes és a közügyek érdekében szolgálatra mindig kész tagjait, kik ezen hírszolgálatot előmozdítani óhajtanak, hogy azt nevük és lakhelyük pontos megjelölése mellett hivatalomnál folyó évi január hó 30-ig jelentsék be. Arad, 1913. évi január hó 13.

Green,
h. főkapitány.

TELEFON 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

ARAD Batthyány-u. 11.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szíves tudomására hozni, hogy az évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajtisztaságú gyökérzetű bor és csomagefaju

szőlőoltvány

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökerező Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

WINKLER JÓZSEF ARAD,
BATTHYÁNY-UTCA 11. 571

PALMA
valódi
NAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA, MINŐSÉGE: ARANY

Egy 2 középiskolát végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

437

Képviselve Aradon
SZEMZŐ ÁRMIN
áruügynöksége által.
Telefon 592. szám.

Millió
ember használja
Köhögés

rekedtseg hurut elnyálgasodás torokhurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a 6251

Kaiser-féle mellpasztillát

„3 fenyőjegygyel“

6100 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyet en hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni Különös n kellemes és jól illó koka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható: Guteri Földes Kelemen, Hajós Árpád, Ruzsnyai Mátyas, Breuer Fildp, Vojtek Kálmán, Krehs G-za, Berger Gyula, Vajdits Győz, Gera László, Góti Károly, Bernát János, és Ring Lajos gyógyszerárban Arad. Hon u. Nestor dr. Vojtek és Welsz drogeria, „Angyal“ drogeria Arad. Zombory János gyógyszerár a Szentbármeghoz Újszentanna, dior gyógytárban M.-Pécska, Ors Rezső Pankón, Toffert Károly gyógyszerár Elek, Krausz Elemér gyógyszerár Glogovác, — Zsigmondovics Géza Iris gyógyszerár Lippa, Ruzsin János gyógyszerár Ó-Pécska és Székely Zoltán gyógyzár Csermő, Bauer E. gyógyszerár Kovermes, Dr. Stojolni Dezső gyógyszerár Ujrad.

Nem titok többé,

hogyminden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcját vakító fehérre varázsolja.
Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

420

Ara egy tégelynek 1 kor., Ibolya hölgyper 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárában ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

A legkitünőbb hatású nyálkaoldó
köhögés és rekedtség elleni szer a
Tussinál cukorka, ára egy nagy do-
boznak 60 fillér és a **Tussinál thea**
a 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél
fogva bárki **legszívesebben veszi be.**

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1912. október 1-től.

Arad-Tóvis.							Tóvis-Arad.							Arad-Temesvár-Józsefváros.					Temesvár-Józsefváros-Arad.				
Állomások	Gy.	Sz.	Sz.	Gy.	Sz.	Tv.	Állomások	Sz.	Gy.	Sz.	Gy.	Sz.	Vv.	Állomások	Sz.	Sz.	Vv.	Sz.	Állomások	Sz.	Vv.	Sz.	Sz.
Arad ... ind.	12:47	2:14	4:04	7:08	6:32	11:15	Tóvis ... ind.	8:15	3:51	10:57	2:05	8:17		Arad ... ind.	6:15	12:37	4:33	7:10	Temesvár-Jv. ... ind.	6:00	8:50	2:24	9:28
Óthalom ...	2:26	4:15			6:43	11:23	Gyulafehérv. (i.)	8:38	4:16	11:16	2:30	8:43		Ujarad ...	6:26	12:49	4:45	7:17	Szentandrás ...	6:20	9:08	2:42	9:43
Maroscsicsér ...	2:37	4:24			6:52	11:33	Alvincz ... (i.)	8:51	4:29	11:18	2:35	8:56		Németság ...	6:42	1:05	5:03	7:31	Merczifalva ...	6:38	9:22	2:56	10:03
Győrök Menes ...	2:49	4:37			7:07	12:01	Szászváros ... (i.)	9:04	4:42	11:32	2:49	9:09		Vinga ...	6:55	1:18	5:19	7:45	Orczifalva ...	6:44	9:32	3:06	10:10
Opálos megálló ...	2:55						Piski ... (i.)	9:17	4:55	11:48	2:53	9:14		Merczifalva ...	7:06	1:29	5:30	7:54	Németság ...	6:56	9:43	3:17	10:21
Opálos ...	3:02	4:48			7:17	12:15	Déva ...	9:30	5:08	12:05	3:44	9:35		Szentandrás ...	7:16	1:40	5:40	8:03	Ujarad ...	7:11	9:57	3:30	10:31
Radnabarácka ...	3:07	4:53			7:22		Marosillye (i.)	9:43	5:21	12:24	4:06	10:11		Temesvár-Jv. ...	7:28	1:53	5:52	8:15	Arad ...	7:28	10:13	3:47	10:51
M.-Radna (i.)	1:21	3:15	5:01	7:45	7:29	12:22	Zám ...	9:56	5:34	12:44	4:21	11:29											
Milova-Odv. ...	1:22	3:25	5:11	7:57	7:34	12:31	Szobor ...	10:09	5:47	12:57	4:37	11:46											
Konop ...	3:38	5:26			7:44	12:38	Marosillye (i.)	10:22	5:59	1:05	5:11	12:28											
Marosborsa ...	3:49	5:42			7:54	1:05	Zám ...	10:35	6:12	1:18	5:24	1:03											
Szobor ...	4:06	6:05	8:17	8:10	8:10	1:12	Szobor ...	10:48	6:25	1:31	5:37	1:16											
Szobor ...	2:25	4:48			8:10	1:12	Marosborsa ...	10:51	6:28	1:34	5:40	1:19											
Zám ...	2:48				8:10	1:12	Opálos ...	10:54	6:31	1:37	5:43	1:22											
Marosillye ...	3:14				8:10	1:12	Opálos megálló ...	10:57	6:34	1:40	5:46	1:25											
Déva ...	3:47				8:10	1:12	Győrök Menes ...	11:00	6:37	1:43	5:49	1:28											
Piski ... (i.)	4:00				8:10	1:12	Maroscsicsér ...	11:03	6:40	1:46	5:52	1:31											
Szászváros ...	4:28				8:10	1:12	Óthalom ...	11:06	6:43	1:49	5:55	1:34											
Alvincz ... (i.)	4:43				8:10	1:12	Arad ...	11:09	6:46	1:52	5:58	1:37											
Gyulafehérv. (i.)	5:13				8:10	1:12																	
Tóvis ... (i.)	5:14				8:10	1:12																	
Tóvis ... (i.)	5:35				8:10	1:12																	

Oda.				Arad—Nagykikinda				Vissza.			
Vv.	Szv.	Vv.	Vv.	Állomások				Vv.	Vv.	Szv.	Vv.
6716	6702	6712	6714					6713	6711	6701	6715
III	III	III	III					III	III	III	III
—	6:42	1:00	7:24	Ind. Arad	...	...	...	5:55	11:12	3:15	—
—	6:59	1:18	7:42	Újarad-Kisszentmiklós	...	...	...	5:58	10:57	3:01	—
—	7:18	1:39	8:02	Zádorlak	...	...	...	5:59	10:30	2:40	—
—	7:25	1:47	8:10	Újbodrog	...	...	...	5:59	10:18	2:32	—
—	7:46	2:12	8:32	Főnlak	...	...	...	6:00	10:05	2:21	—
—	8:00	2:27	8:45	Németszentpéter	...	...	...	6:00	9:40	1:58	—
—	8:08	2:35	8:53	Munár	...	...	...	6:01	9:28	1:49	—
—	8:21	2:49	9:08	Temesnagyfalu	...	...	...	6:01	9:13	1:36	—
3:44	8:54	3:21	9:32	Perjamos	...	...	...	6:02	8:45	1:12	9:17
4:00	9:08	3:37	—	Pészak	...	...	...	—	8:13	12:48	9:12
4:28	9:34	4:10	—	Lovrin	...	...	...	—	7:52	12:31	8:52
5:00	10:01	4:44	—	Nagykomlós	...	...	...	—	7:07	11:55	8:03
5:30	10:28	5:17	—	Érk. Nagykikinda	...	...	Ind.	—	6:30	11:25	7:30

Arad-Budapest.									
Állomások	Sz.	Gy.	Gy.	Sz.	Gy.	Tv.	Sz.	Gy.	Sz.
Arad ... ind.	5:09	6:30	8:20	11:42	4:16	4:51	9:21		
Sofronya ...	5:25			11:58		5:09	9:37		
Kürtös ...	5:37	6:51		12:11	4:35	5:25	10:50		
Lőkősháza ...	5:53			12:26		5:44	10:21		
Bánhidai major ...	5:58			12:32		5:51	10:21		
Országút ...	6:02					5:56			
Kétegyháza ...	6:10	7:15	9:03	12:42	4:59	6:05	10:41		
Ujgyőzős ...	6:11	7:16	9:04	12:47	5:00	6:06	10:47		
Békes-Csaba ...	6:24			1:00		6:18	11:13		
Békes-Földvár ...	6:35	7:34	9:23	1:11	5:19	6:29	11:35		
Mezőberény ...	6:43	7:35	9:26	1:31	5:22	6:41	11:35		
Gyoma ...	6:56			1:44	5:38	6:54	11:50		
Mezőtar ...	6:57			1:47	5:35	6:51	11:53		
Szajol ...	7:07	7:55		1:58	5:42	7:02	12:05		
Pusztapó ...	7:31	8:15	10:06	2:21	6:02	7:26	12:30		
Pusztapó ...	7:36	8:22	10:13	2:28	6:09	7:33	12:37		
Szajol ...	8:01	8:44	10:38	2:58	6:31	7:55	1:05		
Szajol ...	8:02	8:45	10:39	3:06	6:32	7:56	1:10		
Szajol ...	8:24	9:00		3:27		8:12	1:32		
Szajol ...	8:35	9:08		3:38		8:23	1:43		
Szajol ...	8:49	9:16	11:09	3:50	7:03	8:35	1:55		
Szajol ...	9:07	9:28	11:22	4:06	7:15	8:51	2:11		
Szajol ...	9:40	9:35	11:29	4:27	7:23	9:03	2:32		
Szajol ...	10:03	9:51	11:45	4:49	7:35	9:15	2:54		
Szajol ...	10:05	9:52	11:47	4:51	7:40	9:17	2:56		
Szajol ...	10:20			5:08		9:32	3:12		
Szajol ...	10:30			5:20		9:42	3:24		
Szajol ...	10:54	10:23	12:16	5:48	8:12	10:00	3:52		
Szajol ...	11:11			6:00		10:17	4:17		
Szajol ...	11:25	10:44	12:38	6:13		10:31	4:30		
Szajol ...	11:39			6:27		10:45	4:44		
Szajol ...	11:47			6:35		10:53	4:52		
Szajol ...	11:53			6:41		11:00	5:00		
Szajol ...	12:17			7:05		11:24	5:24		
Szajol ...	12:23			7:11		11:30	5:30		
Szajol ...	12:30	11:30	1:25	7:18	9:20	11:37	5:37		

Budapest—Arad.									
Állomások	Sz. I-II.	Gy. I-II.	Sz. I-II.	Gy. I-II.	Sz. I-II.	Gy. I-II.	Sz. I-II.		
Budapest kpu. ind.	11-25	7-05	7-40	2-00	12-20	5-00	9-30		
Kőbánya felső p. u.	11-35		8-01		12-30		9-45		
Rákos	11-47	7-21	8-08	2-18	12-38	5-14	9-54		
Maglód	12-18	7-40	8-35		1-04	5-38	10-25		
Gyömör	12-28		8-43		1-21		10-35		
Mende	12-40		8-51		1-30		10-44		
Tápiószőlő-Tápióság	12-56		9-04		1-45		10-57		
Tápiószőlő	1-09		9-15		1-58		11-08		
Nagykátá	1-31	8-19	9-36	3-04	2-23	6-13	11-29		
Tápiószéle	1-31		9-55		2-44		11-31		
Tápiógyörgye	2-01		10-05		2-55		11-58		
Ujszász	2-16	8-50	10-19	3-34	3-12	6-45	12-13		
ind.	2-17	8-51	10-23	3-35	3-15	6-46	12-17		
Szolnok	2-39	9-09	10-45	3-53	3-41	7-03	12-56		
ind.	3-04	9-23	11-09	4-00	4-05	7-10	1-11		
Szajol	3-25	9-38	11-25	4-14	4-24	7-22	1-31		
Pusztá-Tenyő	3-38		11-37		4-38	7-31	1-44		
Pusztá-Pó	3-51		11-48		4-52	7-39	1-58		
Mezőtar	4-13	10-13	12-06	4-45	5-18	7-54	2-17		
ind.	4-22	10-14	12-10	4-46	5-24	7-58	2-23		
Gyoma	4-32	10-38	12-33	5-05	5-53	8-17	2-51		
ind.	5-02	10-44	12-40	5-06	6-08	8-21	2-58		
Mezőberény	5-33	11-05	1-04		6-33	8-41	3-28		
Béka-Földvár	5-45		1-13	5-34	6-41	8-46	3-38		
ind.	5-47		1-16	5-36	6-43	8-50	3-41		
Béka-Csaba	6-08	11-23	1-29	5-47	7-01	9-1	3-56		
ind.	6-44	11-27	2-05	5-57	7-23	9-02	4-27		
Ujgyőzős	6-58		2-17		7-32		4-40		
Kétegyháza	7-12	11-45	2-29	6-15	7-55	9-20	4-53		
ind.	7-16	11-46	2-34	6-16	7-57	9-21	4-58		
Országot	7-24				8-05				
Bánhid major	7-29				8-09		5-10		
Lékősháza	7-37		3-30		8-17		5-19		
Kürtös	7-52	12-12	3-35		8-33	9-44	5-36		
Sotronya	8-02		3-45		8-43		5-47		
Arad	8-16	12-32	3-29	6-5	9-00	10-04	6-02		
erk.									

Nagy Jux-estély az Abbázia kávéházban.

A FELÜGYELO-BIZOTTSAG:
Dr. Grossman Alfred, s. k. felügy. biz. tag. Dr. Varjasz Lajos, s. k. felügy. biz. elnök. Mollander Emil, s. k. felügy. biz. tag.

Aradi Ipar- és Népbank.**Meghívás.****Az „Aradi Ipar- és Népbank”**

tisztelt részvényeseit

1913. évi február hó 9-én délelőtt 11 órakor az intézet emeleti üléstermében tartandó

XLIII-ik évi rendes közgyűlésére

ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, az 1912. évi zárszámadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Az igazgatóság tagjainak 3 évi időtartamra való megválasztása.
4. A felügyelőbizottság tagjainak 3 évi időtartamra való megválasztása.
5. Az igazgató-választmány 36 tagjának megválasztása 3 évre.
6. Részvényesek esetleges indítványai.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni, szavazati jogukat érvényesíteni óhajtják, felkérem, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket folyó évi február hó 8-ig az intézet főpénztáránál ellismervény ellenében letenni szíveskedjenek.

Az alapszabályok 68-ik §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 8 hóval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Arad, 1913. január hó 23-án.

Szalay Károly, s. k.

kir. tanácsos, elnök-igazgató.

4662

Aradmegyei Takarékpénztár.**Meghívás.****Az „Aradmegyei Takarékpénztár”**

t. részvényeseit

a folyó évi február hó 9-én, délelőtt 10 órakor

az intézet helyiségében tartandó

42-ik évi rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az évi jelentés, az 1912. évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentésének előterjesztése, a mérleg megállapítása, határozat a nyereség felosztása felett, valamint a felmentvények megadása.
2. Lejáró mandátum folytán:
 - a) 6 igazgatósági tag megválasztása 3 évre.
 - b) a felügyelő bizottság elnökének, 2 rendes és 1 póttagjának megválasztása 3 évre.
 - c) 18 választmányi tag megválasztása 2 évre.
3. Az alapszabályok 97, 160, 164, 173. §§-nak módosítása.
4. A t. részvényesek esetleges indítványai.

A t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtának, felkérjük, hogy részvényeiket f. évi február hó 8-án délután 5 óráig az intézet főpénztáránál, Aradon, vagy fiókpénztárainál Battonyán és Eleken nyugta ellenében letéteményezni szíveskedjenek.

A mérleg, valamint a nyereség felosztásra vonatkozó igazgatósági javaslat a t. részvényesek által a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében betekinthező.

Arad, 1913. január 24.

**Az Aradmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.**

4661